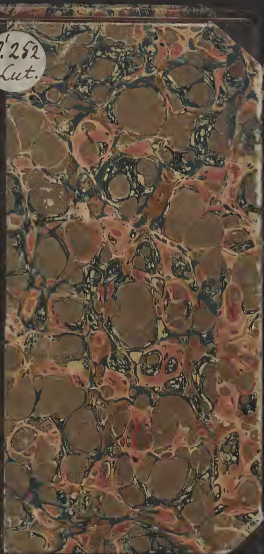
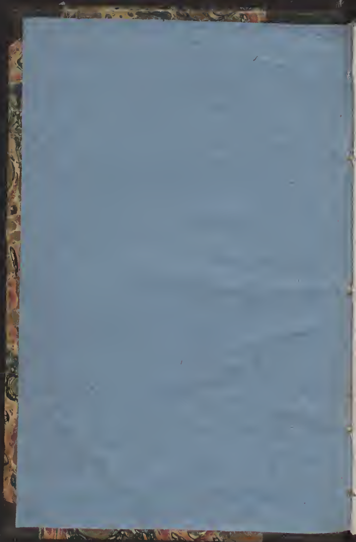

Siette Capitule S. Pauls Pistels til Ephesios/ Um Christenna Mann̄a Herklæde/ Vopn og Veriur:

Predikad af Doct. Martino Luthero / Til Vitenberg/ ANNO. MDXXXIII.

1. Pet. 5. Cap.

Vered sparneyter/og vaked/ Þui ad ydar Motstandare Diöfullen̄/geingur um kring sem grenianda Leon/ leitande epter þeim han̄ suelge/ huörium þier örugglega skulud mote standa j Trun̄e.

Þryckt a Holum

ANNO. 1606.

AD ſijdøſtu/myner kiærer Bræ
dur. Styrkeſt j Drottne/og j
Mætte hans Kraptar. Iklæd
ed ydur Guds Herſkrwda/ ſo
ad þier gieted ſtaded j giegn Vmſætrum
Dioþulſins. Þuiad vier høþum ecke vid
Holld ꝛ Blod ad beriaſt/helldur vid Høþ
dingia ꝛ Vollduga/ ſem er/vid Drottna
Veralldareñar/þeir ed j Myrkrum þeſſ
arar Veralldar drottna/vidur jllſku Anⁱ
da vnder Himnenum. Huar þyrer þier
vppa ydur taked Guds Harneſkiu/ ſo ad
þier gieted a mote ſtaded/á hinum vonda
Deige/ꝛ vered j øllum ydar Verkum þul
giørder. So ſtanded nu vmgyrter ydar
Lendar med Sañleikanum/og j ſkrydder
med Bryniu Rietflæteſins/og vm Fætur
nar ſkoþafader med Euangelio Fridar
ins/vppa þad þier ſieud reidubwner. Eꝼ
vmþram alla Hlute/ þa grijped Skiølld
Truareñar/med huørium þier kuñed w
ad ſlæckua øll elldleg Skeyte hins Þreſt
uijſa.

kune eingen med lijkamlegum Augum ad sia/ huad sterkur hann er/ þa er hann þo Dióþlenum yþersterkare/ so ad huór a hañ truer/ sier med riettre Tru vid hañ helldur/ sa þarþ ecke ad hrædast Magt nie Walld Dióþulsins.

Þar þyrer er þetta Meiningen Postulans. Eþ þier vilied vera styrkuer/ og læta ecke sigra nie yþervinna ydur/ þa læred Herran Christum vera ydarn STYRK/ hóndled hañ/ og venied ydur vel vid hañ/ so hañ sie ydur vel kunnugur/ og ad þier haþed hans ORD hreint og omeingad/ ✝ stunded þad med allre Kostgiæþne/ haþ ed þad vm Hónd Daglega/ ✝ legged þad a Hiartad/ so vel og vandlega ad Guds Ord ✝ ydart Hiarta verde eitt/ ✝ ad þier sieud visser þar vppa/ ja vissare/ eñ vpp a ydart eiged Lijþ/ Þegar þier gióred so/ þa eru þier nogu sterker og stóduger/ þa mun eingen þa ydur sigrad nie yþervinned/ huórke Dióþull nie hans Aarar eda Erendrekar/ eige Villumeñ nie Kiettarar/ sem med annan Lærdom þara/ ✝ ct:

Eñ soddan STYRKur/ hñ er miög torþeingen og þasien j Heimenum/ og þr næsta þaer sem hñ haþa/ Þuiad huar þiñ ast þeir nu sem þetta leggia so a Hiart-

ad

ad/ og so eru visser vppa sijna Tru/ og Goodverk sinnar Kallanar / ad þeir sie stødugar/halldc sier þar fast vid og forakte allt annad? Ja/ ad vijsu/ þesse Heimur er þar langt fra/ ad hañ hyre vm Guds ORD/ad hafa þad og lifa ept þui/hañ hefur óngua Girnd a þui/hellbur foraktar hañ þad og forsmæer/lifer er motþroanlega epter sijnum eigen vilia þuert j mote Guds Orde/ styrker sig j siñe Illsku og ogudlegu Framferde/ So langt fiærre er þad/ad hañ hyre eda hir de vm ad vera styrkur j Drottne. Eñ vor Rœda er vm hina adra/sem giarna vilia vera fromer christner/og Guds Ord legg ia a Hiartad/ þeir lijda margt og mijked Ordsins vegna/ og hliota med allre Magt ad veria sig/so ad þeir med hinum ódrum verde ecke Guds Ords Forsmanarar/ edur stande ódruvijs j sijnu Kalle og Embætte eñ vel og dyggelega.

Þuiad so sem Diófullen kañ ecke ad lata Truna blijfa Freistingarlausa/ so ad hañ slijte oss fra Guds Orde/so kann hann og ecke ad lata Lijf og Framferde vort vera j Feide/Hñ hefur óngua Hvijld nie Roo/þangad til hañ giórer þig ostødugan/so þu skeiker/hañ bløs soddan Hurd

Og nu med þui/ ad vier daglega er
um stadder j soddan Voda og Haska/ þa
liggur þar stor Magt a/ ad vier sieum
med Guds Orde/ so sem med Herbwnade
eda mʒ nöckrum Lwdre vppvakter/ amiñ
ter/ framknwder/ so ad vier verdum ecke
later/ sofande ⁊ Omenskufuller/ helldur
sieum vakande ⁊ vel vidbwner alla tijma.
Þuiad ꝥ er ecke nog/ ad hafa ORDED
og saña Kyñing vm Truna/ og huörnen
vier eigum ad lifa/ helldur liggur mest
Magt þar a/ ad hafa Sorg ⁊ Ahyggiu
fyrer þui/ huörnen vier meigum huöru-
tueggiu bihallda/ ORDenu og TRVnne/
so ad Diöfulleñ slijte ORDed ecke j burt
fra oss/ edur forfalske þad/ og eige hell-
dur leide oss fra christelegre Kallan/ huör
ke med vondum Tungum falsklegra Kieñ
inga/ og ei med Epterdæmum þessarar
Veralldar edr vors eigen Holldꝫ þar fra
locke eda leide: Þuiad ꝥ er jafnstor Konst
⁊ Kuñatta (so sem þeir Vijsu sagt hafa)
og þar heyrer ecke miña Erfide ⁊ Omak
til/ ad bihallda feingnu Gotze/ eñ ad fa
þad j fyrstu. So er og eirnen vm goodan
Hwsfödur hattad/ hönum heyrer ecke all
einasta til ad vtvega og afla Eigna og
Peninga/ helldur þa hañ hefur þad giört

ad

ad han geyme þetta/og med Orgino ne te. Þetta tuent hlytur ad vera til samans/ellegar er allt a þorgiórdu/ og allt Omak og Erfide til einskis.

Þetta er Meining S: Pals j þessū Texta / Og j stuttu Male vill hū so mykid sagt hafa/Med þui þier erud nu ordner Christner/og Christus hefur vňed ydur aptur af Dióflenum/og þier erud nu komner aptur til ydar Herra og Guds/ og vited nu ad þier hafed ódlast og feinged allt þad sem christelegu Lýfe og Framferde tilheyrer/So siaed nu til/og hafed alla Giætne og Athyggiu þar vm/ad þier blífed þar vid/ og læted huórke med Vall de nie Vielum koma ydur þar j fra/Leitiest ecke nie þreytest þar j/Þuiad þier hafed eiñ illañ hreckuýsan Ovin vid ad beriast/ sa alldrei sefur/ og alldrei huýlest hañ vm eitt Augnablik/alla Þrette/ og allar Vielar hefur hañ j frañe/huórnen hū giete hamlad og hindrad ydar Tru og Kallan/so ad hañ mætte na ydur aptur/ vnder sitt Valld/ Hañ hefur med sier til Styrktar og Hialpar/þessa vonda Verólld og ydart eiged Holld og Blod/ þad þier a Hælse bered/og alla tijma dregur ydur og keyrer apt: a bak/so þier skulud verda

af

athuga lauser ꝛ galauser, og lata af ad
þaka og beriast. Þar byrer þa byriar nu S. Pæll sijna Rædu med eins Ordum/so sem Menn plaga ad vppvekia og huetia Strijdsmanna Huge/ad þeir Kallmanle ga stande og Beriest/ꝛ seiger so.

Vered styrkuer j Drottne/ ꝛ j Magt hans Kraptar.

Þad er so myked sagt/Hvered vm ad þier sieud stöduger/ og hallded ydur fast vid þad sem þier hafed medteked/ꝛ huör einn fylge fram sinne Tru og Kallan/og giefe ecke Stad nie Rwm Diöfulsins Jnblæstre/eige helldr Holldsins nie Heimsins Aeggian/ Og vakted ydur/ Læted ecke nöckurn Hlut hindra ydur nie þreyta / so þier verded treger eda later/ Þuiad þar liggur Magten a/ ad Madur sie sterkur og gange vel fram/med þui vier höfum soddan Ovin vid ad Beriast (sem seirna sagt verdur)sa a allar sijdur veiter oss ad gang og aræser/med allre siñe Magt/ꝛ oafslætanlega rakar þar Ellden ad/med vondum Hugreñingum ꝛ eiturlegum skadsömum Tingum Hiartad Mannsins ad blinda/so ad vier skulum ecke hugsa vm Guds Ord/ hellדur læta þad fara/og fylgia þui ecke aluarlega/ꝛ ad vier j vor

re Kallan sielum treger/later/galauser/ odygguer/opolenmoder/ ꝛ ct: Allt þar til og so leinge/ ad hañ kiemur oss til ad vera ostödugum/huarþla hingad og þangad/bæde j Lærdomenum ꝛ Lifnadenū.

Ad vera styrkur j Drottne/ þad kallar Postulen ad standa stödugleg a/ ꝛ vera obifanlegur/og blijfa vid þañ sama Lærdom sem vier höfum af Drottne medtekꝛed/sem oss kieñer/huörnen vier eigum ad trua a Christum/og riettelega ad lifa/so ad huör og eirn þione sijnum Naunga/j sijnu Kalle og Embætte/ꝛ giöre þad mz Tru og Dygd: Til dæmis ad taka/huör hañ vill vera duglegur Prestur og Predikare/ hann fær nog ad giöra/so ad hann stande riettelega j sijnu Kalle og Embætte/predike Orded hreint og klart/amiñe/ avijte/bidie/vake/ so ad Diöfullen forꝛpalske ecke heimuglega Guds Ord/ og hindre hn̄ ecke j sijnu Kalle ꝛ Embætte/ Edur og so j þañ mata/ ad hañ vegna opacklætis og vondra Tungna/verde tregur og opolenmodur (fyrer vtan þad/ huad hañ hlytur fyrer skalfs sijns Perꝛsonu vid Diöfulen ꝛ sitt Holld ad beriast so hn̄ sie stödugur j Truñe) Eins er hætt ad vm öll öñur Embætte og allar Kallꝛ

aner

ner/ad hvor ꝛ eirn lære pyrst Guds Ord
og pyrerlijte þad ecke/ so sem allmarger
giora/ og þar næst ad giæte/ huad hans
Kall og Embætte vtkreþur: Eþ þu giỏ
rer þetta/ þa þiñur þu nog ꝛ þær/ þ þier
verdur til Hömlunar og hindrunar/ bæde
j giegn Truñe/ ꝛ þijnu Kalle og Embæt
te/ Þar þyrer er Naudsyn/ ad þu brynier
þig vel j mote ỏllu þessu/ og huxer so/
Jeg er eirn Kieñemadur/ Valldsmadur/
Bwande/ Þienare/ Ambætt/ Sonur/ Dot
ter/ þetta er mitt Kall/ þad er mier aþ
Gude biþalad/ ꝛ ct. Þar þyrer ber mier
ad trua ꝛ liþa/ so sem mijnu Kalle ꝛ Em
bætte til heyrer/ þar vil eg vid bliþa/ og
láta eckert skielþa mig/ eckert leida mig
eda locka þar þra.

Sia/ Þessa Hlutar vegna ꝛ þar þyr
er talar S. Pall so/ Vered styrkuer j Tr
ottne. Annars heþde hann vel talad med
sliettum og einþỏlldum Ordum/ so sem
hann opt giỏrer/ og so sem vier plỏgum
ad tala/ þa vier kieñum/ Siae huor eirn
so til/ ad hañ haþe rietta Tru/ og giỏre
huad hans Kall og Embætte krefur/ Eñ
hier setur hañ viliande þram þung ꝛ al
varleg Ord/ og gjỏrer þad ei þyrer vtan
Ordsỏk/ Styrkest/ edr vered Sterker ꝛ ct.

Því at hvör hañ vill bliꝼa stadfastur,
vid þañ sanna Lærdom/og standa riette
lega j sijnu Kalle og Embætte/ sa same
ma vel bwa sig og brynia/⁊ standa sterk
lega/Þuiád slijkt geingur ecke so anduelld
lega eda liettelega til/þad skiedr ecke aꝼ
sialꝼu sier/ hindrunarlaust eda an Mot-
kasts/Þar ꝼyrer liggur stor Magt a/ad
huör Madur sie vakande og vakte sialꝼ-
ur sig/hlyde önguu ödru/læte eckert villa
sig/nie ꝼyrer sier j Veige liggia/ helldur
ꝼare aꝼram/hallde sier stödugum/⁊ briot
est so ꝼram med allre Magt.

Þuiad ecke vill Gud haꝼa þa christ-
na/ sem eru huörke heiter nie kallder/ ec
helldur lauser ⁊ ostödugér/sem ecke giöra
annad nema raꝼꝼa ⁊ skraꝼa margt vm
Truna/enn huꝼa ecke vm/huörnen þr aud
syne hana j Framꝼerde ⁊ Liꝼnade/Helld
ur vill Gud ad þeir huxe vm/ad liꝼa og
giöra þar epter/Þar ꝼyrer hlyder Styrk
ur þar til/Ja soddan Styrkur sem ad er
Guds/ecke Heimsins/ecke Hollds nie Blo-
ds/Þad er so sem nu heꝼ eg sagt/Huör ⁊
eiñ/sa sem ꝼeinged heꝼur þa Vndervijsan
aꝼ Guds Orde/ad hañ veit huörnen hañ
a ad liꝼa ꝼyrer Gude/og hönum þiona ⁊
riettelega ad liꝼa/hñ skal so huxa/ Med
þuí

þui eg veit þetta/ þa skal eg byggia þar vid/ ꝛ huórke hirda ad heyra nie vita añ ad/ Vppa þad hañ kunne ad Blijþa stad-þastur eþ ad nóckrer Villu andar koma sem hañ vilia leida þra þeim rietta Skil ninge og Lærdome Christi/ eda kunne eins huór Hiegoma þuættare ad vilia leida eda locka hañ þra siñe Kallan/ eda þeim goodum Verkum sem hann er skylldugur ad gióra/ So sem Dióþulleñ plagar ad gióra auallt/ hann lætur alldrei nóckurn kyrran/ eda vera j Fride/ Verde þad ecke aþ Heimenum til/ þa skiedur þad hid jnn ra j Hiartanu/ aþ hans jllum Jnnblæstre og vondum Hugreñingum/ og voru eigen Hollde/ Þuiad þetta er hans Jdia og Aſ-stundan ad hindra og hamla/ ad þu Blijþ er ecke vid þañ saña Lærdom/ Þuiad hñ ottast ad aþ litlum Kiarna mune vaxa Trie.

Þar þyrer liggur Magt a yþer alla Hluste þrañ/ ad þegar þu heþur nu þeing ed saña Tru/ ad þu styrker þig/ og verd-er styrkur/ ecke vtan j Drottne/ edur þyrer Drotteñ/ so ad þesse Styrkur sie Drott-ins/ og ecke aþ ódrũ til/ Þuiad j þijnum Barme/ eda nóckurstadar j Verólldunne þær þu hann ecke. Þuiad þad hlytur ad

vera

vera Kraptur og Styrkur/ ecke ad eins j mote allre Magt/ óllu Vallde Veralldareñar/ helldur og eirnen sialfs Dióful⸗ sins/ huór ad þo er eiñ megtugur Herra ꝛ Keisare allrar Veralldareñar/ so sem seirna verdur meira vm talad:

Eñ Þesse Styrkur er miog furdande ꝛ dasamlegur/ og hefur eckert Afl nie Alit fyrer Heimenum/ Þuiad hñ hefur ecke annad/ og kañ ecke annad/ enn ad forlata sig vppa Guds Ord / og hallda fast þar a. Margur mætte hyxa so mz sier/ Skyll de þesse Styrkur vera so stor og mikell/ þa yrde hann ad vera grundualladur añ⸗ arstadar/ annad huórt a einu storu Biar ge/ eda a einhuórium sterkum Sad og o⸗ vinnanlegum Kastala/ Madur þyrfte ad vera vel bryniadur til Handa og Foota/ og med allskyns Vopnum og Verium vel foruaradur/ ꝛ ct: Slijkt kallar Heimureñ Styrk/ og huór hann er so foruaradur/ sa þarf ecke ad hrædast/ ꝛ ct. Enn j gie gn slijkum Ovin sem Diófulleñ er/ þa hef ur þetta allt ecke par ad seigia/ og hialp ar önguan hlut/ Þesse STYRKur verd⸗ ur ad vera endlegur/ Eilijfur/ sem er Her⸗ ran Christur/ huórn Madur a ad taka til sijn j Ordenu fyrer TRVna. Og þo þad

kuñe

uijsa. Og taked Hialm Hialpradesins og Suerd Andans/ huert ad er Guds Ord/ z c.

HEtta er seinaste Partur S. Pals Pistels til Ephesios/ j huórium hn̄ ecke kieñer/ huórnen Meñ skulu trua/ og huilijkt Framferde þeir skule hafa/ Þuiad þ hefur hañ ædur giórt j óllum þessum Pistle. Helldur er hier ein Amiñing/ Ad med þui þeir hafe nu þañ sanna Truarennar Lærdom medteked/ og vite huórnen huór og eiñ skule sier hegda/ j sinne Kallan og christelegre Vmgeingne/ þa skule þeir/ so sem riettchristner Meñ sia vel þar til/ ad þeir blijfe stadfaster vid þañ sanna Lærdom/ og vijke þar ecke af. Og S: Pall giörer hier/ so sem einn goodur og agiætur Hertuge/ eda Hers Höfdinge j Strijde sa sem skipar sijnu Lide j Fylking/ og j rietta Slagsordu/ og amiñer sitt Folk/ og hefur fyrer þui eina Herpredikan/ og Bidur/ ad þad skule standa fast/ og strijda Kallmañlega/ vera óruggt og óskielfr/ So þetta ma vel heita Herpredikun allra christeña Maña: Þuiad hier med vottar hañ/ ad þeir sem vppa Christum eru skijrder/ z vid hañ vilia hallda sier/ þeir hlie

te ad slast og Beriast / og vera alla tijma Bryniader / og til reidu / med þeirra Vopnum og Verium / So ꝛ þar næst / ad christeleg Kallan / hun sie ecke Jdiuleyse / og ecke soddan Kallan / þar Madur er j Fride og Athugaleyse / og þarf ecke neitt ad ottast / Helldur hlytur huör christen Madur / eirn sem añar / æ og alla tijma / ad vera vid Buen ꝛ Bryniadur / so sem j standandi Strijde eda Bardaga / Þuiad vier hőfum hier ecke Huijld / og ecke er oss hier til setu Bwed / so sem þa Bændur eda Borgarar / og adrer Handverks meñ Bwa j einne Borg / lifa þar j Fride og Roo / og þurfa eckert ad ottast / Helldur liggia Meñ hier j vodalegũ Stad / mitt a mille Ovina ꝛ Mordingia / þeir ed fullan fiandskap a oss hafa / og vorn Dyrgrip / VORA SALVHJALP / vilia fra oss taka / Og ecke vm eitt Augabragd meigum vier fyrer þeim olhrædder og vgglauser vera / ef vier siaum oss ecke sem best vm kring. Þar fyrer / huör hañ vill vera riettchristen / hñ hafe til ad fara vnder Merke síjns Herra og Drottins / ꝛ alla Æfe a medan hönum Lijf endest / ad standa fremst j Fylkingu / vakta sig og veria fyrer Ovinum á allar Sijdur:

Og

Hufonum j Hiartad / ad þú jauier sára
þier þijna Kallan leidast / þu skuler vera
Ohpolenmodur / Otrwr / Odyggur / ꝛ giö-
ra eitthuad j móte ORDenu. Huör hañ
er nu ecke vel Bryniadur og styrkur / so ad
h[illegible]nn kuñe ad standa þ ast / og kañ ecke ad
veria sig med Gudz Orde / þeim slær Dióf
ullen þullsnart vm koll / so sem hañ giör
er hinum ödrum / sem hann kiemur til ad
haþa Leida a þra Kalle og Embætte / so
ad eingen nalega lætr sier nægia sitt Kall
og þad sem hann a ad giöra. Vm þetta
haþa klagad þeir Heidnu so sem j öllum
Stödum ma sia og merkia / huad skad-
samlegt þad er / ad eingen lætur sier sitt
Kall og Embætte nægia / helldur gooner
epter ödru / og helldur þad vera betra / ꝛ
so sem Malshätturen hlyder / einn Vxe
vill giarnan vera Hestur / ꝛ Hesturen Vxe /
Bonde og Borgare vill vera Edalmann /
Edalmaduren vill vera eiñ Greiþe / Grei-
þe Kongur eda Keisare / ꝛ ct. Aþ slijku
kiemur Odygd ꝛ Otru / ad eingen stendur
med Tru og Dygd j sijnu Kalle og Em-
bætte / helldur lætur sier þad leidast / ꝛ
tekur sier annad þyrer hendur / eda suijkur
Naungan med Otru / ꝛ giörer rangt.

Þar þyrer / so sem Maduren a nu mz

Gyds

Guds Orde ad gióra sig styrkuañ ✝ stadð
fastañ j Drottne/fyrer allre Astrijdu Van
truareñar/ So hófum vier og hier noog
ad gióra/ ad styrkia oss med þui sama
Guds Orde/ so ad vier blijfum vid vort
Kall og Embætte/ Med þui vier vitum
þad/ad slijkt er oss bodet og bifalad af
Gude j hans Bodorde/þui eigum vier ad
lata oss þad Hiartanlega lijka/og gióra
eckert añad eñ vort Kall utkrefur. Med
þessum hætte/skal Viñumadureñ/Viñu=
konañ alljta og ackta sitt Kall og Em=
bætte/og þad þau eiga ad viña/✝ vita
fullkomlega/ad þau eru af sialfum Gu=
de þar til kiórenn og kólluð til ad þiona
sijnum Hwsbændum med Tru og Dygd/
og seigia/Eg veit ad mitt Kall og Em=
bætte/✝ mijn Pionusta er Gude þægeleg/
✝ dyrmætara Verk fyrer Gude er ecke til/
Huar fyrer? Þuiad Gud hefur sett mig
til þess Embættes/ og bifalad mier ad
eg skyllde þiona med Dygd/þar fyrer vil
eg blijfa þar vid/✝ lata ecke koma mier
til nóckrar O þolenmæde/edur Odygdar.
Eins skal ein from Ecktakona gióra/ef
hun er christen/veit af Guds Orde/ og
truer þui/ og tekur þar næst vara vppa
sijnu Kalle og Embætte/ þa gióre hun
þad

þ agiætasta gott Verk/ sem a Jördunne ma verda/ og þarꝼ ecke annarstadar ad leita ad goodū Verkum/ ecke ꝼara j Klaustur/ ecke ganga Pilagrijms Göngur/ edur añad þuilijkt/ helldur blijꝼa stödug ⁊ stadꝼöst j ORDenu/ og seigia so/ Minn Herrañ Jesus er pijndꝛ ꝼyrer mig/ ⁊ ꝼyrer siñ Dauda heꝼur hañ leyst mig ⁊ ꝼrelsad ꝼra Syndeñe/ og giört mig riettlæta ⁊ Sæluholpna/ hañ heimter ecke meira ad mier/ eñ ad eg skule þessu trua/ þar med bydur hann mier ad taka vara vppa mijnu Embætte med Tru og Dygd/ Þar vil jeg vid blijꝼa/ ⁊ct. Slijkt vill og Postuleñ meint haꝼa vm Embætte Forelldranna/ Barnanna/ og vm allar adrar Kallaner j Christneñ/ og Christeña Maña a mille:

Siaed/ Med þessu mote skal nu huör ⁊ eiñ j sijnu Kalle og Embætte/ giöra sig stödugan ⁊ styrkuan j Guds Orde/ Og eꝼ þad være giört/ þa munde allstadar ganga vel til/ þa munde Paradijs/ ja/ Himerijke vera hier a Jörduñe/ þa munde huör ⁊ eirn viña sijna Viñu med Lyst ⁊ Glede/ ꝼyrer vtan Sorg og Mædu. Þar þuert a mote/ huar sodd an Skilningur er ecke/ þar ꝼer allt jlla ꝼraꝫ/ med Ogiede Otru/ Þar epter koma jll Laun/ ⁊ sa sa-

me Madur módgar bæde Gud/ og skadar sialþan sig. Texten.

Og i Mætte hans Kraptar.

Þesse Ord eru nóck ud þungtólud/og ecke almeñeleg Mælyska/helldur Hebreskt Málltæke/þo hliotum vier ad læta þau standa so sem þau eru tólud/Þuiad Postulen heþur ecke þyrer vtan Skial og Tileþne/so talad/og heþur sied og hurad lein gra þraṁ/eñ vier plógum ad gióra. Vier mundum haþa þ talad med þleirum Ordum/a þeñañ hatt. Standed stóduger/so þier leitiest ei nie þreyteſt eda þorsoomed ydur j þui sem huór og eirn a ad gióra/ og vited/ad soddan Lærdomur er Guds Ord / hañ heþur þad so Boded + skipad/ og þad lynder hónum + lijkar/so sem ein sónn riett Guds Þionusta. Enn Postulen vill þetta med hærre og þyngre Ordum tala/þar hñ seiger so/Ep þier slijkt gióred þa eru þier sterker j Drottne/Og þar ad auk seiger hañ/j Mætte hans Krapt ar/Þad er so mij ked/j hans Mattugum Krapte/edur j hans mykla Krapte.

Eñ þetta tuent/ Ad vera styrkr j Drottne/ og j Mætte hans Kraptar/ setur hañ þui þram/ad hañ vill þar med auijsa/ad vier hliotum ad haþa tuónalldan

Krapt/

Krapt / Sa fyrre er sa/ad vier sieum styr kuer og stödnger j þui sem vier eigum ad trua og giöra / og lætum ecke af þui / þ kallar hañ ad vera sterkur: Hinn annar Kraptur er sa/ ad Madur ecke alleinasta geyme vel og giæte þess sem hañ hefur/ helldur ad hañ kunne ad veria sig/ so eck ert verde fra hönum teked/og ad Ovinur en verde a burt sleigen/ sa sem epter voru stundar/ Alijka eins so sem Höfudsmañe j eirne Borg ber ecke alleinasta ad sia so til/ ad Borgen sie vel rambygd + foruör ud/ so ad Ovinuren kunne hana ecke ad ræna og yfervinna/ Helldur hlytur hann ad sia so til/ ad hañ verie sig/ falle vt/ + slæ þar med Ovinena a Flotta: Pad fyrra heyrer þar til/ad vier verdum ecke yfervnner nie sigrader/ Pad annad heyr er þar til/ad vier yfervinnum og slaum Ovine vora/og faum Sigur/ Pad eina ma kallast Verndarkraptur/ þad annad Sigurkraptur/ huör ed ecke alleinasta sten dur stödugur/og er sterkur/ helldur geing ur fram + slær fra sier sijna Ovine. Til þessa þarf ad hafa meire Hertyge/Vopn og Veriur/enn til hins fyrra/ Par fyrer nefner hañ þad Magt Gudlegs Styrkleik ka/edur Mattugan Styrk Guds.

Hukad vier höfum Vollduga Megeuga Ovine vid ad beriast/sem er þa Anda j Loptenu/ sem eru vpp yfer oss/ eñ vi er erum nidre vnder þeim/og huör eiñ af þeim er sterkare enn aller menster Menn/ Auk þessa þa er þeirra Akiefd miög miñ kel og stor/ og þeir sækia ad oss af öllum Mætte ef þeir sia og merkia/ad vier höfum TRVna/og vilium styrkia oss j þeñe/Þeir hafa j frame alla Þrra Magt/ Bössur ꝛ skeyte oss j møte/ so ad Þr giete vort Slot og Vigge yfervuñed/ꝛ nidurbroted. Ogiarna lætur Diöfullen þad ske/ ad vier tökum Guds Ord til vor/ enn myklu sidur/ad vier blijfum stad fast er vid þad/og brynium oss med þui/hönum j mote/ so hann fae oss ecke sigrad. Og eru þeir miög faer/sem soddan Vörn gieta veitt allt til enda/og so Mañlega striidt. Marger vppbyria vel og hrausta lega/eñ j standanda Striidenu ꝛ Bardaganum linast þeir og þreytast/og eru ecke stödugier nie styrkuer/ So sem þad er ꝛ ecke mögulegt ad nöckur Madur kunne a mote slijku ad standa/ef ad slijkur mætt ugur Kraptur Guds kiæme ecke og hialpade til/ad standa j mote slijkum oafslætanlegum Ahlaupum Ovinarins/ꝛ sla hñ

a flotta

a Flotta:

Slijkt ma Madur þæra til allra Stietta og Embætta/ og Dæme aþ ad leida. Einum Kiennemanne * Predikara er þad ecke nog/ þo hañ sie viss vppa siñ Lærdom og Kieñingena/og stande trule ga j sijnu Kalle og Embætte (eg vil ecke tala vm þ margt añad sem hindra kañ/ Fatækt/ Fyrerlitning/ Oþacklæte/* allskyns annar Motgangur) helldur heyrer hans Embætte og eirnen til/ad hñ giete staded a mote Dióþlenum/ þrycke nidur Villum og rongum Lærdome/so sem og S. Pall þetta huórtueggia heimter ad þeim sem er Biskup/ Tit: 1. Cap. Ad hañ sie stadþastur vid Guds Ord/ bæde ad kienna og amiña/þar næst ad hann sie mættugur med Heilsusamlegum Lærdome/ad avijta og straþþa Motmælendurnar / og nidur ad þagga þa hiegoma Vættara /sem med rangan lærdom þara. Þuiad þta bregst alldrei /Huar hellst sem hreinn og sannur Lærdomur er med hónd hafdur /þangad sender Dióþullenn iafnsnart sijna Sueina /so ad þeir sæe þar nidur Jllgresenu / Þar þyrer hlytur huor Predikare Kapþ a kosta/ad hann nidur þrycke * vpprætte hañ sama rangan Lær-

 dem

dom/Do þad ecke ſie mógulegt nóckrum Manne Dióꝼulenn og hans Villuanda ſo nidur ad þagga/ad þeir þeige ꝛ læte aꝼ/ þa er þad nog/ad þeirra rangur Lærdo mur er med rókſemdum og ſóñum Greinum nidurlagdur og þaggadur/ſo þeir ad rer haꝼe ecke huar med þeir kuñe hñ med Sañindum ad ꝼorſuara/og ad Maña Sæler mætte nóckrar ꝼra þm verda ꝼrelſadar/ꝛ vor Villuñe leiddar. Huiad ſialꝼur Chriſtur kunne ecke med óllu/ nidur ad þagga ſijna Phariſeos ꝛ Zaduſeos ſo ad þeir ſtereſt/þo ſannyrdte hañ þa ſo/ ad þeir kuñu ecke þar j mote ad mæla.

Slijkt heyrer nu til almeñelega óllū chriſtnum Móñum/ad þeir hallde ꝼaſt a þeim hreina Lærdome og Truñe/einkum þeim ſem eru j Predikanar Embættenn/ Þar næſt heyrer þad til einum ꝛ ſierhuór ium ſijns Kalls og Embættes vegna/ad hañ kuñe þad ſama ad veria og ꝼorſuara/og þeim onytu Þuættórum med þeſſum Ordum og ódrum þuilijkum ad ſuara/ Heyrdu/ Gud hañ heꝼur ſett mig til þeſſa Kalls og Embættes/hñ heꝼur bod ed mier/ad eg ſkule vera þar j hollur og trur/hañ heꝼur hootad mier ſinne Reide/ eꝼ eg bregd þar aꝼ/ og gióre añars/ꝛ ct.

So

So og lyka þegar Dioꝼullen vill eirn eda
aňan fella j Syndena / þa skal haň setia
Dioꝼlenum j mote Guds Ord/og hallda
sier fast þar vid/ og seigia/ Gud hefur
mier þad j sijnu Orde sagt og fyrerbod=
ed/og hootar mier Reide siňe ef eg bryt=
þar a mote. Slijkt kallast ad vera ecke
alleinasta stödugur og stadfastur j sinne
Kallan/ og lata ecke yfervinna sig edur koll
kasta sier/helldur er ꝥtta ad sla fra sier og
veria sig med Guds Orde/ og til baka ad
reka og nidur ad keyra allt þad/ sem oss
vill hindrā veita/ So sem S. Pall litlu
einu fyrer þeňan Texta j fimta og siötta
Capitula ahrærer nær allar Stietter/og
kieňer/ huörnen Kallar og Konur/ Vng=
er og Gamler/ Hwsbændur og Þienarar/
Þrælar og Ambætter/ Forelldrar og Börn
skulu sier breyta og hegda. Þuiad þetta
er so til skickad og asett af Gude/ad hu
ör og eirn christen Madur/j huörre Stiett
Kalle og Embætte sem haň er/ haň hly=
tur ad beriast og veria sig/ Þegar Dioꝼ=
ulleň astrijder haň/ huört helldur ꝥ skied
ur fyrer vondar Hugrauner/edur jllar Tung
ur/ sem ad Menn eggia a jllt/fyrer vtan
huad vort eiged Holld giörer. Þar fyrer
er ecke nog/ þo ad vier gietum vared vort
B iiij. Slot

Slot og Vÿgge þyrer Dioflenum / helldur liggur þar og Magt a/ad vier slaum hñ þra oss/og rekum hann burt med Guds Orde/so sem med ödru Suerde/huar vm seirna verdur meira talad. Texten.

Iklæded ydur Guds Harneskiu/ ꝛc.

Med þui ad S: Pall haþde sagt/ ad vier skylldum vera sterker/og haþa þñ Krapt med oss/ ad vær giætum Ovineñ sleiged þra oss/ þar þyrer vtleggur hann nu sÿn Ord liosara/huörnen og med hu örin mote/ og huar med vier gietum þ giört/og huada Vopn ꝛ Veriur vier skul um þar til haþa/þyrst bydur hañ oss ad iklædast Bryniu eda Harneskiu/ og bwa oss til Varnar/so sñ Meñ plaga ad giö ra/þa þeir þara j Bardaga: Eñ hñ vÿss ar oss til Bryniu/ ecke slÿkrar sem Menn plaga hier ad brynia sig m3/til ad hlÿþa Lÿkamanum/ helldur vÿsar hañ oss ad þeirre Bryniu/ sem neþnest Guds Brynia edur Harneskia/ Huada Harneskia mun þad vera? Huar eigum vier ad þa hana? Eda huör er sa Smidur sem hana kann ad smÿda? Huör hañ sie/og hüad meira þar heyrer til/þ kiemur seirna/ Hier tal ar hañ so sem almeñelega ad þad hliote ad vera Harneskia eda Brynia/ecke nöck-

ur s

ure Mans / helldur eilijfs Guds. Huad hier a Jördunne finnur ä iadur önguan hn Smid sem þa Bryniu kunne ad smijda / sem dyger á mote Diöfleunum / Huad j mote hönu hialpar einskins Mans Styr kur / Kraptur / Viska / eda nöckud annad huilijkt / allt þad gietur hann ad Auskn + önguu giört / þo hann giöre ecke nema bla se a þad / Þar fyrer / og med þui (seiger. S. Pall) þier erud Strijdsmenn / og hafe ed adra Ovine vid ad beriast enn Lijkam lega / þa hliote þier ad hafa ödru vijs Bryniu og Harneskiu / enn Heimuren hef ur / edur hann kann ad giöra eda smijda.

Enn huar fyrer nefner hn þad Guds Harneskiu? Þar med vill hn avijsa / huö rt Efne þar er til / huörs vegna vier hlio tum ad beriast / Sem er / ad þetta Strijd er Guds sialfs / + vier erum hans Strijds menn / vier beriunst hans vegna / og fyrer hans skulld / þar fyrer hliotum vier ad hafa hans Bryniu / huar med hann berst + strijder. So sem villde Postulen sagt ha fa / Þier hafed eirn Herra / huörs Ovinur Diöfullen er / og stundar epter hans Gud dome og Æru / Þar fyrer / eff ad þier vil ied hafa hann fyrer ydarn Herra / og fylg ia og standa med hönum / og fa Hlutskip

ke/ aß hans Andæþum og einiþu Kyre/ þa hliote þier ad haþa hins Ovine a mote ydur/og bwa ydur til Bardaga/ * stan da þeim a mote. Þuiad/ huór hann vill einum Herra þiona/ sa same hlytur ad ganga vnder Merke hans/ * vera Fiand madur hans Ovina/ Og med þui ad Dióþullen er Guds Ovinr/* vill nidurbriota * þoreyda hins Rijke/ þa meige þier vita ad Dioþullen lætr ydur ecke omakslausa/ Þar þyrer hliote þier ad bua ydur til Bar daga/ og vera bryniader med þeirre Har neskiu/med huórre Gud sialþur ver sig * og striider þyrer sijna christelega Kirkiu:

Med þessum hætte vill Postulen nu herda Huge vora/* giöra oss Hughrausta/Ad en þo so sie/vier hliotum j Heime þessum og alla þa stund vier liþum/ ad standa j Striide og Orustu vid Dióþulen/ og liida allt þad/ huar med hann stormar og striider/olmast * æder oss a mote/ þa skulum vier þo vita/ ad sliikt skiedur ecke vorra vegna/helldur Guds vegna/* vort Striid/ vor Barætta er ecke vor/helldur sialþs Guds/ vier erum hans Menn/ og þionum hönum/og erum j hans Þionustu/ og þess vegna þa meigum vier þull komlega vita og haþa þad Traust/ ad

Gud

Gud hañ mune ecke yþergieþa oſſ/ helldur trulega ſtanda hia oſſ/ og hialpa oſſ ſo ad vier erþidum ecke til onytis/ helldur ſo/ ad vier þaum Sigureñ. Þuiad enn þo Gud hañ ſie nógu Megtugur Dióþlenum j mote ad ſtanda/ og þo hañ kunne med einum Fingre/ Ja/ og med einu Orde hónum ad hamla/ ⁊ hans Grimd ⁊ Æde ad hindra/ þa vill þo Gud brwka ⁊ haþa oſſ þar til/ og giórer Gud þetta ſo ſem til Spotts og Trads þeim grimã ⁊ hoþmooduga Anda/ ad hann ſetur hónum j mote/ ſo aumt/ veykt ⁊ veſallt Kierkorn og Verkþære/ ſem Madurenn er/ vier ſem erum j mote hóñu ad reikna/ ſo ſem Elld neiſte þyrer ſterkum Storme/ og kunnum ecke ad lijda/ ad hañ blaſe a oſſ/ Samt vill Gud ſlæ hañ ⁊ yþerviña/ med ſo veyku veſólu Verkþære/ ⁊ med oſſ hañ Prijs haþa/ og þa Æru jñleggia/a ſijnum ſtollta og drambſama Ovin Dióþlenum/ So ad hañ audſyne ſinn Guddomlega Krapt j vorum Veykleika. Þetta liggur Dióþlenum ſærlega jlla/ ad Gud ſetur hónum j mote ſoddan aumt ⁊ veſallt Lid/ ⁊ ſtrijder þar þyrer a oſſ grimlega ⁊ reidulega eins ſo ſem villde hañ oſſ a Aug ab ragde ſundur hóggua og meria/ ſo ſem veyka

Leir

Leirpotta/ Þetta er Sóken/ ſem nu er ſagt/ Huar fyrer vier hliotum ad vera vel Bwner og Bryniader/og hafa Harneſk in/ ecke vora eigenlega/helldur añarlega ſem er/ Krapt Guds og hans Matt/ſo ad vier ecke forlætum oſſ vppa ſialfa oſſ eda hroſum þui/ ad vier villdum fyrer vorn eigen Mætt þeſſum Ovin Motſtó-du veita. Texten.

So ad þier giefed ſtaded j giegn klok legum Vmſatrum Diøfulſins/ ⁊c.

Hier tekur Poſtulenn til ad vtmæla Diófulen̄/og ſyna oſſ huórn og huilijkan Ovin vier hófum vid ad Beriaſt/⁊ huór-nen han̄ plagar ad ſtrijda a oſſ/⁊ yferfal-la oſſ/ Og openBerar oſſ hans Aſlatt/ Konſt og Kyndugleik og Slægder/ huar med han̄ vm ſitur oſſ/vppa þad vier mæt-tum helldur vakta oſſ fyrer hónum/⁊ ve-ra vel Bryniadur/med Vopnum ⁊ Veriū/ ſo ſem nu ſagt er / og enn ſkal Betur ſagt verda. Diófulſins Strijd/og hans Vm-ſatur/ eru óll med Vielum/ Suikum og Slægdum/hūn yfer fellur oſſ ecke openBer lega eda vnder Augum(ſem Mañ ſeiger) ſo ſenn ſa Ovinur/ fyrer huórium vier gietum vared oſſ ⁊ vaktad/⁊ huórn vier kun̄-

kunum ad sia/huar hn vill briotast a oss/ Helldur lædest Dioffullen j kringum oss/ ✝ leitar til/huar hann kune oss heimuglega/ og forrædulega ad yfer falla/ha oss sin minst varer.

Huiad had þarftu ecke ad hura / ad hann munu slast a þig/ þegar ad hann sier ad þu ert vidbuen og bryniadur/og hef- ur Guds Ord so sem Suerd þier j Hond teked/ Helldur giæter hann ad/ huar og hvonar þu ert lasen/ veykur/ og ecke vel forvaradur/ ad hann kune ad finna Holu eda Smugu/ þar lædest hann ad/so ad hn oforvarandis felle þig ✝ nidur slæe/ Þui ad hann er so slægur/ ✝ af langre Reynslu vel lærdur og klokur/ad hann veit/þegar vier hofum Guds Ord/ og holldum oss fast þar vid/ þa kann hann ecke ad vinna a vid oss/ þo hann yferfalle oss med allre sinne Magt. Og þo hn veite allre Christ- nene Arræser/ og læte Tyranna og Vykin- ga/ ofsækia hana med Suerde/ Ellde/ Vatne/ ✝ct. þa er þad þo ecke hans eig- enlega rietta Anslag/ ecke helldur hans sterkaste Struds vidurbunadur/ Þuiad af langre Reynslu veit hann þad vel/ad þar med gietur hann ecke Guds Ryke nidur- kiæpt/ og ecke afmad Guds Christne/ þo

hann

han̄ take Lijfed j burt af Mönum/helldur ad hun vare þar af/og verde þui ftyrk uare/og þær Vökuan af flijku Blode/ so hun þroeſt/og verdur þeſſ ƒegre og dyrd arlegre/So ſem nöckrer af þeim Gömlu Lærefedrum hafa ſagt/ad Chriſtnen hafe vered plöntud af Poſtulönum/enn med Blode Heilagra Piſlaruotta/ hafe hun vered vökuód:

Þar ƒyrer ƒer Diöfullen̄/og leitar til a adra ſijdu huórnen han̄ giete komeſt ad oſſ med Slægd/ og lꭓted oſſ vijkia ƒra Guds Orde/ Þar til vpphuxar hann allſkyns Skalkheit ꝛ Prette/kiemur og ƒor pryder ſig/ecke ſo ſem ſie han̄ vor Ovinur helldur ſo ſem godur Vinur/kiemr ƒram med þau ſömu Ord Kitningarennar ſem vier höfum/ og læſt alldeilis vera Eingell Lioſſens(ſo ſem S. Pall ſeiger)hrein̄ og ſkiær/og vill ſo blinda oſſ/ſo ad vier hans Slægd og Skalkheit ecke kun̄um ad ſia nie merkia/eins ſo ſem Höggormuren giörde/ vid Euam̄ j Paradijs. Og med þeſſu mote ƒær han̄ ætijd meſtan Skada giördan:

Nu er þad ſanlega miög hrædelegt/ þungt og haſkaſamlegt/ ad ſlaſt og beriaſt vid ſoddan Ovin/ ſem ecke ƒer nema

med

med Suik og prette / og er so slægur og prettottur Ande/ad allur Veralldarennar Skilningur/Viska ꝛ Klokskapur er eckert hia hönum/ ꝛ Pormegnar eckert hönum j mote/ og þar ad auk meigum vier vænta Hans a allar sijdur/ þuiad a alla vegu situr hañ vm oss/ ꝛ leitar læzis/huörnen hañ giete heimuglega veidt oss og Pellt/ Pyrr eñ vier verdum varer vid/ Hañ lætur og ecke aþ/þo hönum eitt siñ eda añad ecke takest hans Asetningur / helldur kiemur hañ aptur med hinar og adrar Slægder/til ad galldra oss/ og setia Missyningar Pyrer oss/og so giörer hñ þad allt Pagurt og Prijdt og lijtels vert Pyrer vorum hugskots Augum / ad oss er omögulegt ad sia vid hans Slægd ꝛ Prettum/ So ad Pullsñart være þad vt aþ giört med oss/og ecke eina stund mundum vier gieta Notstödu veitt hans Hreckuijse/eþ ad vier heþdum ecke þessa Huggun/ꝛ værum ecke visser þar vppa/ad vier heþdum Guds Harneskiu/þad er Guds Ord hreint og klart/ j mote huöriu hañ megnar alls eckert/so Pramt sem vier hölldū oss vid þad/og erum alla tijma vakande og vel Bryniader med þui/og siaum vid hñs Slægdum· Þuiad þetta heyrer þar til/ ad

ad vier sieum ecke athugalauser/eige lat-
er nie sofande/helldur tókum vara vppa
hónnum/ og sieum alla tijma med Guds
Orde vel Bryniader/ Þuiad alldrei lætur
hañ af ad strijda a oss/ helldur leitar hñ
til/ eins og Leon/ huórn hann fae j sig
suelgdan/sem S. Petur skrifar. Þar fy
rer vtmælar S: Pall hañ hier so grim-
legan/vppa þad/ad vier fyrerlijtum hñ
ecke/forðóckum hañ ecke/so sem þeir O-
gudlegu gióra/ helldur lætum oss þetta
vera Aluóru/og hófum þeñan Voda og
Haska jafnan fyrer vorum Augum/þui-
ad hier vnder er falen * folgen vor Heill
og Sæluhialp.

Enn huórsu margar og margfalldr-
legar häns slægdarfullu og suikfómu A-
ræser eru * Freistingar/þad kuñum vier
huórke ad hyra nie mæla/nema þad vier
verdum sialfer vid varer/Þuiad j sodd-
an Efnum er hann Meistare/ og þusund
Vielasmidur/ inn ed. skiota j Mannsins
Hiarta margnijstlegum Hugreñingum/fe
rar Meiningar/ad þad og þad sie Gudz
Ord/Og med þessu mote hefur hañ all-
an Heimen j Vpphafe suiked/ * allskyns
Villur og Vantru jnnleidt j Christnena/
Þuiad hann kiemur ecke (so sem eg hef
sagt

ſagt) og ei lætur hann ſia ſig j ſinne af-
ſkaplegre Mynd ⁊ herfelegre liotre ſkóp-
un/ ſeigande/ Eg er Sathan/ vakta þig
fyrer mier/ Helldur lædeſt ha fram ſo
ſem eirn Hóggormur/ pryder ſig og ſkryd-
er med Guds Orde og med hans Nafne
kiemur fram med þær ſómu Ritningar-
eñar Greiner ſem vier hófum/ og huór-
iar vier elſkum/ og læſt vera mióg aluar
lega Gudrækken/ ſo ſem eirn trur ⁊ from-
ur Predikare/ huór ecke leite neins añars
enn Guds Dyrdar/ og Salnaña Velferd-
ar/ So ſem hann nu a tijmum giórer vid
vora Sacramentiſta/ og adra Villumeñ/
huórier ed Ritningena færa óſſ j mote/ ⁊
vppa hana þikiaſt grundualla ſinn Lær-
dom/ Þeir ſetia fram fyrer oſſ vorar eig
en Truargreiner ⁊ Articulos/ ⁊ hafa ſtor
Ord vm Chriſti Dyrd og Æru/ vm Sañ-
leikan/ og lataſt hafa ſtora Aluóru ⁊ A-
hyggiu vm Velferd Salnanna: Sia þu
godur Chriſten Madur (ſeigia þeir) þar
hefur þu Guds Ord/ ſo helldur þijn Tru
arjatning/ ad Chriſtr ſie vpſtijgen til Him-
na/ og ſitie þar vppe/ til Fódur ſins Hæg-
re Handar/ þar eiga Meñ ad leita hans/
Huórnen villtu þa trua þui/ ad hann ſie
med Braude ⁊ Vijne/ og late ſo ſem ſæ-

ra og mana ſig oþan hingað epter eins Mans Orðum/a Alltarenn/ ꝛ ct. Sliꝛt (ſeigia þeir) er Christo eingen Æra/ Og huað ßleira þeir þeſſkyns hier vm tala: Pu ſem villt nu vera þyrer Dióþlenū vel þoruaradur/ſia þu og merk/ſlijkt ꝛ þuilijkt er Andſlag ꝛ Ahlaup/ecke ſo ſem aþ ſialþum Dióþle/ helldur er það prydt og þegrað ſo ſem være það ſialþs Herrans Christi Orð og Sañleikur/og með þeſſu mote leitar Sathan við að veiða og yþ= cruiña þær aumu þaþroðu ꝛ athugalau= ſu Sæler/ꝛ þæra þær j Villu ꝛ Glótun.

Eins lijka heþur hañ þyrr meir giört þyrer þa Villumeñ/ſem neþnduſt Arriani og aðra þleire/ ſem ecke hielldu að Christ ur være ſannur Guð. Ecke var þeirra Meining/ að mæla j mote Skriptenne/ Helldur hóþðu þeir Ritningena með ſier/ og vtlógðu þrra Riettchriſtnu Meining/ að vera j mote Ritninguñe/ſo ſiñ að vill du þeir adſkilia Guddomeñ/ꝛ giöra þlei= re Gude enn eirn / ꝛ ct. Og þeñan Lær= dom pryddu þeir merkelega/með þorkoſt ulegum Orðum og Málſnilld/ſo að þr þar með lockuðu að ſier Keiſara/Konga Herra og Hóþðingia/og allan Heimen/ſo þar var ecke nema einaſta eiñ Biſkup A= thanaſius

thanaſius/og þäer adrer/ſem ſtodu a þm
ſanna Lærdome/þyrer huória Gud hiellt
Chriſtneñe vid Magt i þann tijma.

Epter þſſa Villu/ꝛ ſoddan Ahlaup
vppþyriade ſa ſlottuge Dióþull og And-
ſkote/ annan Andſlag og Prett/ og liet
Pauan koma vpp med Lærdom goodra
Verka/huert j mote Riettlæte Truarenn-
ar a Chriſtum/ Ad Menn ætte ad bæta
Synder ſijnar med goodum Verkum/og
ad þyrer goodverk yrde Menn riettlater
og Sæluholpner/Hier heþur hñ med ſlijk
re Liſt og Slægd ad þared/ꝛ med Skrip
teñe ſem hlyder vppa Goduerken jnlædſt/
vpp diktad ſtoran Heilagleika /hia heim
ſem kölluduſt Andligrar Stiettar/ꝛ heþ-
ur jnnbroteſt a Chriſtnena /ſo ſem annad
Vatzflod /vppreiſt Rijke og Regement
Pauadomſins/med marguijſlegum Guds
Pionuſtugiórdum/Meſſum/Söngunm/
Leſningum / Alltarcreglum/ Pilagrijms
Ferdum/Heitgöngum/Heilagra Framlid
enna Akalle og Pionuſtu/og ódrum otel-
ianlegum Maña ſetningum/ſem Meñ gi-
órdu j goda Meining/ og epter eigenlegũ
Potta/ꝛ ct. Huad allt hañ heþur ſtyrkt
og ſtadþeſt/med Vndrum ꝛ þölſkum Jard
teiknum/ſo ſem Chriſtur og Poſtularner

C ij: haþa

haþa þad þyrerſagt/ad Vtualder mundu þar med verda leidder j Villuna/ ✝ ct. Nu ſem Euangelium er hreint og klart vpkomed /og Menn heyra /ad þeir verde alleina Saluholpner þyrer Truna / enn ecke Goduerken/þa predikar hañ ſo þyrer allmórgum/ad ei þurþe Goduerken ad giøra / pad nægeſt ad Menn true/ad Gud ſie Nadugur / ónguan þordæme hann ſem ſkijrdur er / ✝ ct.

So geingur þad til/ þegar Diózull enn þinnur nockur ſtadar opna Smugu/ þar þreynger hann ſier jnn /eþ ad dugaliger Læreþedur eru ecke vakande / hönum ad hamla/og j mote ad ſtanda / med hreinu og klaru Guds Orde.

Þetta og annad þuilijkt eru Dióþsulſins Liſter og Slægder / huar med hann ſitur vm alla Guds Chriſtne. Eñ ad auk þeſſa/ þa þreiſtar hañ eins og ſierhuórs ſier j læge/ſtundum med þungum andlegum Freiſtingum Truareñar/ ✝ heñar Greina / Þar kañ hann ſo margþalldlegar Huxaner ad læta koma j Manſins Hiarta/ſo ad hañ giete þar med leidt hañ og dreiged þra Ordenu/ og j Villuna.

Þar þyrer liggr ſtor Magt a/ad huór og eiñ take ſig vel til vara/og ſie vakande/

ande/og ſiac ſig vel vm kring / a allar ſijdur / og vite þad þyrer vijſt / ad Dióþullenn er ecke langt þra oſſ / helldur ſitur hann vm oſſ ætijd / og allſtadar / og leitar vid huórnen hann þac oſſ veidda / og huórnen hann giete ſett oſſ þyrer ſijnar Suxancr / ꝛ ſinn innblaſtur j ſtaden Guds Ords:

Vier hóþum Greiner vorrar chriſteleg rar Truar / noglega grundualladar j Heilagre Ritningu / þar ſkalltu hallda þier vid / og lata hann ecke draga þig þar þra med ſijnum Vtleggingum / og ecke vtleggia þær þyrer þier epter þinne Skynſeme / huórt þ ſamhliodar henne eda ecke / ꝛ ct. Helldur / eþ nóckur vill leida þig þra Ordenu med Skynſemennar Greinum / ad þad og þad ſie ecke ſo ad ſkilia / ſo ſem Orden hlioda / edur huórnen þad ſie mógulegt ꝛ ct. Þa ſeigdu ſo / Jeg heþ þyrer mier lioſt Guds Ord / þui vil eg trua / þar vid vil eg blijþa / ꝛ hyxa þar vm ecke meira / og ecke vil eg heyra nie adſpyria þramar ecke ryna þar j nie ranſaka / huórnen þad eda þetta meige ſaman koma / Þuiad huórke Heilóg Ritning / eige helldur nóckur Truarennar Grein er j mote ſialþre ſier / enn þo þier þike þad vera epter þijnum Skilninge / og þu komer þui ecke ſaman.

 Þuiad

Þuiad vier høþum ecke vid Holld og Blod ad beriast/ ꝛ ct.

Hier tekur Postulen til ad vtmæla Dióþulen/ vnder huórium vier liggium hier/ og j mote huórium vier eigum ad beriast/ ꝛ sañlega þa er þetta miôg ognearlegt/ Eñ þetta giórer S. Pæll þar þyrer/ Ad hann vill vier skulum ecke slꝛ slꝛ ku j Vind/ edur vera athugalauser vm oss og huxa hier sie eingen Vode a þerdum/ helldur vita j huilijkre Orrostu vier stónd um/ og huilijkur Vode hier sie þyrer Hón dum. Þuiad þetta heyrer so til/ ad huer hañ vill strijda og slast eda beriast/ ꝛ hñ huxar sier ad þa Sigur/ hañ blytur þyrst ad vita/ huórn ꝛ huilijkan Ovin hñ heþur vid ad beriast/ huad sterkur ꝛ mættugur hañ sie/ og huór ad sieu hans Brógd ꝛ hans Kiænska/ ꝛ ct.

Þar hañ nu seiger/ Vier höþum ecke vid Holld ꝛ Blod ad beriast/ þa skal þyrer þesse Orden (Holld ꝛ Blod) ecke skilliast nie vnderstandast vondar Girnder/ edur holldlegar Areitingar Holldsins til Saurlijþis/ Haturs/ Reide/ Drambseme/ Agirndar/ og annarra huilijkra Synda sem aþ Mañlegre Natturu kuña j Hiart

ad

ad ad koma/ so sem Madr ætte ecke hier
j mote ad strijda og standa/Helldur kall-
ar S. Pall hier epter vanda/ sijnū Hollð
og Blod/Verallðareñar Hætt og Vijsu/
edur Meñena a Jórduñe/sem enn nu lifa
j Hollde og Blode/ Allijka sem almenne-
lega verdur talad/ þar Meñ nefna Heim
en eda Veróllðena/ þa meina þeir Meñ-
ena sem eru j Heimenum/og Veróllðena/
þeirra Siñe/Vilia/Astundan/ Vallð og
Magt/ & ct. Allijka eins Ord hefur S.
Pall/ Galat. 1. Cap. Pa hañ talar vm
Postulana/ Pa (eg kom til Jerusalem
(seiger hañ) radgadest eg ecke vid Hollð
og Blod/þad er/ Jeg spurdst ecke fyrer
vm neina Kieñing / hvxadt ecke vm / huís-
lijker Menn þar være/ huórsu háletter
Postularner eda þeirra Lærefneinar være/
& ct. So merker hier j þessum stad Hollð
og Blod/ecke añad eñ mannlegan Krapt
Visku/Vallð/Magt/Rijke og Regiment
þessarar Verallðar/Vid þetta hófum vi
er ecke ad beriast/ Vier hófū adra Ovine
enn Jardneska/j giegn huórium vier hlio
tum ad brynia oss/þeir ed vid oss slást og
beriast/ecke vm Verallðlegt Gotz/Land
Lijf eda Rijke/ helldur gillder þesse Bar
dage/Lijf eda Dauda/Himerijke eda Hel

 vijte

nÿte/Hier heyrer meira til eñ huad Holld og Blod formegna/ þui þad huxar ecke vm nema þad eina/ sem er ſtundlegt + for geingilegt/ Enn off liggur a ad huxa vm annad/ sem er/ vort eilijft Gagn/ eda eilijfur Skade/ Þar fyrer höfum vier ecke ſlijkan Ovin/ hñ vier kuñum j Hel ad ſlaa eda fella/ so sem hier ſkiedur j þeſſū Heime/ Þuiad hañ er eirn Ande/ + hefur ecke Holld og Blod.

So vottar nu Poſtulen med þeſſum Ordum/ Ad þetta er vor Kallan/ vorum Eydum er med ollu so vared og hættad/ Vier hliotum ad beriaſt hier/ huör og eiñ chriſten Madur sem vill vera truadur/ hñ hlytur ad brynia og bwa sig/ so sem til Strijds + Bardaga/ Verde þad ecke hid ytra/ j mote Villumöñum og Kiettörum og fölſkum Læreforum/ þa ſkiedur þad hid jnnra j Hiartanu/ j giegn Vantru/ vonðum Hugreñingum/ Freiſtingum og jnnblæſtre Diöfulſins/ Og alla tijma/ ma huör Madur (sa hañ er chriſten) vona + vænta þeſſ/ og þar bwa sig til/ ad Diöfullen ſtundar þad/ ad ſtrijda og beriaſt a hans Hiarta/ Þad kann ecke ödru vijs ad ſkie/ Þeſſe vonde Ande/ hañ helldur alld rei kyrru fyrer/ Hañ er Ovinur Guds og

þeſſ

þess eilyfa Lyfs/ fra huørju hann er vt-
reken og drifen/ Þar fyrer er øll hans A-
stundan/ad hindra ⁊ sla þig og fella þar
j fra/þui hañ vill þa alla dauda vita/
sam þad eilyfa Lyf girnast. Ecke leitar
hañ epter Gotzum/Eignum/Audæfum
eda nøckrum forgeingelegum Hlutum/
helldur huørnen hñ kuñe ad skilia oss vid
þad eilyfa Lyf/ Þa hañ hefur þad giet
ed giørt/ þa hefur hañ vñed Spiled/þa
hefur hñ feinged siñ Vilia/vier erum þa
hans Eign/Enn þetta skiedur/þa hann
fær Gudz Ord teked fra oss/i huørju vi-
re høfum þad eilyfa Lyf:

Nu er slykt miøg Vodasamlegt/og
harla hrædelegt ad heyra/⁊ þad ma vel
giøra Angist og Kuyda j Mañsins Hiar-
ta/ad hañ hlytur slyks oaflætanlega ad
vænta/ad slyk Barætta gillder ecke þetta
auma stundlega Lyf/helldur þañ Dyr-
mæta Fiesiod eilyfs Lyfs/huørn/ef vier
missum einu sinne/þa faum vier hañ all-
drei aptur. Þesse Fiesiodur er so dyrmæ-
tur og ágiætur/ad þad kañ einskis Mans
Tunga vt ad tala/ Þar fyrer liggr Ma-
gt a/ad Madr aluarlega þar vm bericst/
Og ma þo til bera / og er ecke óruænt/
ad Madur falle og fae eilyfan Osigur/

eþ hañ helldur sier ecke med öllu Megne og Mætte vid Guds Ord.

Þetta er ecke so lijtels vert/og ecke er hier so lijted j hwþe vm/sem Heimz Þsse helldur/og nöckrer Skilningslauser seigia/ huöria Diöþullen heþur þorblindad + suiked/j þeim Lærdome vm Sacrament ed/edur ödrum Greinum/ ad Mann skule ecke so þræta / og hardlega berjast vm eina Truargrein / Menn skule christelegan Kiærleika ecke j sundur slijta ecke adra so þordæma/ þo Madur þare villt j eirne Grein edur annare/sem ei er so sierleg/ eþ Mönum kiemur saman vm hinar adrar/ þa sie þad lijdanda/ Menn eige ad vijkia og blida til/og haþa christelegan og brodurlegan Kiærleika samt sem ædur/ + ct:

Nei (goodur Madur)tala eckert vm Frid nie Samþycke/ þar Guds Ord gill dur/og eþ ad Madur skal verda ad missa þad/ þuiad misse Meñ ORDed/ þa er vtgiört vm þad eilijþa Lijþed/og allt añ ad/ Hier tiaer ecke ad vijkia edur ad læta vndan nöckrum Manne/helldur skulu aller Hluter vijkia þyrer Guds Orde/og aller Meñ skulu vndan læta/huört þeir eru Viner eda Ovjner/ Þuiad Guds Ord er

ecke

ecke gieþed vegna Veralldſleгs Fridar og Samþyckes/ huar Ordeð er hreint ꝛ ſam hlioda þar er Fridur og Samþycke/ Eñ huar þad er ecke/ þar er ecke Fridar von. Þar þyrer ſeig mier ecke þra Kiærleika nie Vinættu/ hia þeim/ eda vid þa ad haþa ſem Guds Ord kreinkia eda burt taka/ Þuiad ecke er ſkriþad/ ad Kiærleikurenn veite eilijþt Lijþ/ helldur Guds Ord/ þad veiter Lijþ og Nad og øll Himneſk Giæ de/ Þad vilium vier giarna giøra/ ad haþa Frid og hallda vid þa Villumeñ/ ſo ſem vier hliotum ad giøra vid huørn Mañ/ jaþnvel vid Auþundar meñ og Ovine/ Enn vegna Lærdomſins og chriſteleгs Samþielaгs ſkapar/ vilium vier eckert haþa med þa/ og ecke hallda þa þyrer Bræður/ helldur þyrer Fiandmeñ ꝛ Ovine/ med þui ad þeir eru þuerbrotner j þeirra Villu og vilia ecke aþ læta. Þar þyrer er þad ecke añad eñ Suik og Prett er Dióþulſins og eitt ſkadſamt Aþorm/ ad vijkia þra Guds Orde nóckurs Fridar vegna/ og ſamþyckiaſt nóckrum rónguni Lærdome/ Þuiad eþ vier þad giórum og lætum leida oſſ þra Ordenu/ þa heþur Dióþullen vnned Spiled/ og þeinged ſinn Vilia.

Pad syneſt/ad þetta ſie ecke ſo hæſk aſamlegt/ og ad ecke ligge hier ſo ſtor Magt a þeſſu/ En S. Pæll meinar hier allt annad/Hann ſeiger þetta gillde ecke Gull nie Silþur/Gotz eda Peninga/ ecke Vinættu Mana/ ecke veralldlegan Frid/ ecke nöckurn Hlut þan ſem Holld ꝛ Blod eda Heimur þeſſe kan ad veita ꝛ giefa/ helldur gilldur þetta Guds Nad og eilijft Lijf/ En ef þu lætur taka burt Ord ed fra hier/ þa er allt vtgjört/ tynt ꝛ tapad þyrer hier/ þa er hvörke Rad nie Dad til Hialpar/ þuiad þad er i Burtu ſem meſt a liggur/ æn hvörs eckert kann ad ſtandaſt/ eda gillda fyrer Gude/ Par þyrer læt ecke Diöfulen vijkia hier fra Ordenu/ Puiad veit han þad/ ef þu miſſ er þad/ þa er allt tynt og tapad/ Par fy rer er hier ecke gaman a ferdum. Ef þu ætter ad ſtrijda og berjaſt/ til ad veria Hwo þitt og Heimele/ Konu og Börn og þitt eiged Lijf/ þa munder þu ecke vera latur og dugnadarlaus/ helldur ſtanda a mote þijnum Ovin/ leita hans/ og læta han önguan Frid haf a/ og læta ecke vnd an hönum/ giefa hönum alls eckert i/ hell dur koſtgiæfa af öllum Mætte og Meg ne/ ad þu faer han ſigrad og yfervnned/

Nu

Nu hefur þu hier fyrer Hende adra Ovi-
ne/ þeir ed epter ødru leita/ þeir ed suared
✝ samteked hafa ad koma þier j eilijfan
Dauda/ og læta alldrei af/ fyrr enn þeir
hafa þig yferbugad/ Og þetta giöra þr
med soddan Slægd ✝ Vielum/ so sem ad
være þeir vorer Viner/ og hefde ecke adra
Meining til vor enn gooda/ ✝ ct: Sia/
þetta er Sök og Efne/ huar fyrer S.
Pall hañ hier j vpphafe so aluarlega a-
miñer ad vier sieum styrkuer j Drottne ✝
j hans mættugum Krapte/ Þad er/ Vier
skulum ecke læta koma oss til ad vijkia
eins Hærs breidd fra Ordenu/ helldur ver
ia oss ørugglega/ og standa j mote Viela-
fullū Ahlaupū hins vōda Anda. Textē

Helldur vid Høfdingia ✝ Volldugaᛧ
sem er/ vid DROTTna Veralldareñ-
ar/ þeir ed j Myrkrum þessarar Verall-
dar drottna.

Hier sier þu/ huad huør christen Mad
ur er/ og vid huöria og huilijka Ovine
hañ hafe ad slast og beriast/ sem hier nef
nast Höfdingiar og Volldugier Herrar
eda Drottnar. Hier er miög mijkell Mag
tar munur/ og miög ojafnt askipad/ Þar
er ødru megieñ/ aumr/ veykur/ einstædings

madr

Madur (so sem vier aller Christner erum) pyrerliten j þessum Heime / og stríjda j mo͛te Hófþdingium og Herrum / huórier ecke eru ad eins sterker og Vollduger / helldur og so eirnen harla marger / Þuiad med þui hañ kallar þa Hófþdingia og Herra / þa er augliost þar aþ / ad þeir eru ecke einsamler eda þaer / helldur haþa þeir otelianlega mijken Her / og eru sterkare / eñ nóckr Hófþdinge kañ ad vera a Jórduñe.

Nu er þetta miȯg hrædelegt / ad sa sem vill vera christen Madur / og þara j þetta Stríjd / hann verdur þa ad heyra soddan Tíjdinde / Og soddan verdur sagt og talad til hans / Villtu verda skijrdr / og vera j Sȯþnude christeña Maña / haþa Samþielagskap med Christo / j Guds Ord de og Heilȯgum Sacramentis / þa skalltu Brynia þig / og vera til reidu / ad þu gang er þram j Fylking / stander þar og stríjder / ecke j giegn einum eda ȯdrum Ovin / siñ er þiñ Lijke og Jaþninge / helldur j giegn mȯrgum Hófþdingum og Volldugum / og þeirra mektugum Her.

Være so / ad þu einstædings Madur / ætter eirn megtugan Lands Hófþdingia þyrer Ovin / huór ad m: allre Magt bygge sig til ad stríjda a mote þier / huórnen

kyñer

Kyñer þu þa ad vera med Glede og godu Giede/ ohrædður/ okuijden ? Enn vier christner hurum hier ecke par vm/vm vora Qvine/ göngum þraiñ ohrædder/ athugalauser/ höþum huörke Ahyggiu nie Kuijda/slæum j Vind öllum Haskasemdum/Amiñingum/Viduörönum/eins og vor Ovinur Dióþullen være Mattlaus/ Kraptarlaus/edur þÿrer laungu daudur/ Og eins so sem þetta Strÿd være einskis vert/ og hier være eingen Vode a þerdu/ So sem marger aþ þeim Nuñchristnu ꝛ Slæguitru hura og læta sig dreyma/ad hier sie eingen Vode a þerdu/ Guds Næd sie nog/og eirn Drope Nædareñar nægest til ad þorþiena eiliþt Lÿþ/Truen sie ecke añad/enn soþanda Mans Pancke j Hiartanu/ huörnen hellst sem Madur liþer/eþ hñ truer/þa sie hañ holpen/ ꝛ ct. Slijkt læta þeir Villuandar sig og dreyma/sem ecke hura par vm þær Höþudgreiner christelegrar Truar vt aþ Christo/ huörnen þr skule þylgia þeim þraiñ/og þar med ser iast j mote Dióþlenum/ og haþa þui nu vppreist og dicktad j Christneñe Hiartans Sorg med sialþs þeirra Hugreñingum ꝛ Illum Lærdome.

Nu skalltu merkia hier/ huörnen ad

Riti=

Ritningen vtmælar/og þier fyrer Sioner setur Dióꝼulen/so þu lærer ad þeckia hañ / vita huilijkan Krapt/Mátt / Valld/ / Styrk hañ heꝼur/Þuiad Christur neꝼn er hañ og lijka eirn Hóꝼdingia þessa Hei mis/og avijsar ad hañ haꝼe Rijke/so siñ Keisarar og Kongar haꝼa hier a Jórdu ñe. Þad ædsta Yppasta Valld/haꝼa Kei sarar / Kongar hier j Heime/ Þeir haꝼa vnder sier adra minne hættar Herra og Hóꝼdingia/ sem er þeirra Rijkis Ræd/ Vmbodsmenn/fyrer huória þeir styra og stiorna / og vtrietta sijn Erinde / so ad allt gange vel og skickanlega til. Keisar eñ er yꝼer Hóꝼdingiónum/Hóꝼdingiar yꝼer Greiꝼum/Riddarar og Herramenn yꝼer Borgurum og Bwrum/ / et. Þuiad hu ar hellst soddan Skickan er ecke/þar kañ eckert Rijke eda Regement ad standast/ helldur hlytur þar allt jlla og oskickan lega fram̃ ad ꝼara/og á tuist og bast/a lijka so sem þa Kyr ganga j Grashaga/ eda Villudyr j Skoge.

Med sama mote heꝼr Dióꝼullen(siñ eirn volldugur Herra) siñ Keisaradom / sitt Rijke/Og vnder sier heꝼur hañ stora mregtuga Hóꝼdingia og Vollduga/so siñ hier seiger/Þa haꝼa þesser vnder sier/ / sier-

ſierhuör þeirra mÿken ꝼiölda Diöꝼla / ſo ſem Hoꝼþienara og Hirdmeñ. Eins haꝼa þr Heilögu godu Einglar ſÿn a mille Stiorn + Regement. Þar eru höꝼud Einglar/og ſtorer Höꝼdingiar/þeir haꝼa hia ſier mÿken Skara Himneſkra Herſueita/ ſo ſem ſkriꝼad ſtendur/ Luc: 2. Cap. og vÿdar añar ſtadar verdur vm talad j Heilagre Ritningu/ ad þeir med þeirra Her ſtrÿde a mote Diöꝼlenū. Þar ꝼyrer hlioꝼta Diöꝼlarner ad vera otelianlega marger/þuiad Diöꝼullen hñ heꝼur miög ſtort og vÿdlent Rÿke og Vellde/ ſem er öll Veröldeñ allur Heimureñ/þar ꝼyrer hlyt ur hañ ad haꝼa otelianlegan ꝼiölda Þienara/ꝼyrer huöria hañ vtrietter ſÿn Eren dej öllum ættum:

Enn huilÿk hans Rÿkis ſtiorn ſie/ þ avÿſar Heilög Ritning alluÿda / og S: Pæll j epter ꝼylgiande Ordum/Og þad er audvellt ad ſia og merkia/ eꝼ Madur vill giæta ad Diöꝼlenum huilÿkur hñ er/ ſem er/Diöꝼullen hñ er Lygare + Mordinge/giörer og aſtundar ecke rt annad/enn med Morde + Lygum ad taka Sælernar ꝼra Gude/ og ad eyda og nidur brióta Rÿked Chriſti/ og hans Euangelium og Ord nidur ad kieꝼia/ſo ad hañ giete vpp

þyllt ſitt Heluijte / Þar med er hans aſtūd an ad þordiarþa ꝛ ſpilla allre Rijkisſtio-rn/ ſem Gud heþur hier a Jördun̄e ſett ꝛ ſkickad/ ſo þar ſie huörke Fridur nie Sam-þycke/ nie neitt gott annad/ Þetta verkar han̄ og aſtundar oaþlætanlega/ med all-re Magt og Aluöru/ j öllum ættum Ver-alldar/ Bæde ſialþur/ og allur hans Her/ Þuiad hn̄ er eirn okyrlætur Ande/ ſem all drei heþur Roo nie Huijld/ og alldrei ver dur mettur nie ſaddur/ med Lygū ꝛ Mor de ſkada ad giöra/ Og þetta giörer han̄ med ſlijkre Magt og ſoddan Vallde/ ad Gud hlytur med öllum ſijnum Einglū/ Magt og Krapte ſijns Rijkes/ hönum j mote ad ſtanda/ ꝛ hamla.

So hrædelega vtmælar S. Pall þen̄ an̄ vorn Ovin Andſkotan/ En̄ þo er þad en̄ hrædelegra/ ſem epter þylger/ þar han̄ kallar Dioþlana Drottna Veralldaren̄ar/ a Griſku KoſmoKratores,/ ecke ſo ſem vier neþnum vora veralldlega Herra og Höþdingia/ Helldur eru Dioþlarner ſodd-an Herrar/ ſem Valld haþa alls Heim-ſins/ og alla Jördena haþa vnder ſier/ hn̄ ſeiger ecke ad eirn ſie þeſſe Herra/ helldur allmarger/ og eirn og ſierhuör aþ þeim er ſterkare og mektugre/ en̄ aller Keiſar-

ar ꝛ

ar og Kongar a Jördunñe:

Slijkt er eirn miög stor og megtugur Titell/ j einu Orde sagen/ Slijkt Nafn hefur eingen Kongur nie Keisare/ ꝛ eige so bæde sa Römuerske Keisare og Tyrkneske hielldu eitt/ ꝛ være tiusinnum so voll uger sem þeir eru/ Huad Diöfullen hann stiornar ecke yfer einu Rijke/ fremur eda feirum/ so sem Kongur af Spania ꝛ flei re adrer/ Helldur tekur hñs Valld ꝛ Keisaradomur so langt og vijdt sem Veröllden er/ Hañ er Herra þar yfer/ þad er alle saman hans sem ecke truer a Christum/ og þar med Jörden/ Sioren/ Lopted/ so sem seirna seiger/ So ad j hia hönum er sa Tyrkneske Keisare ad reikna med öllū Herrum og Höfdingum Jardareñar/ ecke ödru vijs eñ auñur Stympare/ og Purfa madur. Ja/ad vijsu/ S: Pall kallar hñ j ödrum stad eirn Gud þessarar Veralldar/ huör ed Hiörtun Manna hefur j sijnu Vallde/ hañ rædur þeim/ hueiger þau ꝛ sueiger/ þangad sem hann vill/ Enn hier talar hann vm allt hans Rijke og Regiment/ hans Raad og Rijkis þienara/ þeir sem med hönum styra og stiorna/ og hönum þiona/ so sem hñs Höfdingiar/ Raad Giafar/ ꝛ huöria hañ brwkar j siñe Rijk-

 is stiorn

is ſtiorn/og vtſender til ad reka hans Er ende/epter þui ſem huör er ſkickadur til/ þuiad ecke eru þr aller eins/þo aller ſieu þeir mektuger ꝛ ſterker Andar/þa eru ſumer ſlægare/klokare/ hreckuiſſare eñ ſum er/ So ſem þ og eirnen geingur til Manna a mille/Ad tilkomulauſer Meñ/ꝛ þr ſem eru aꝑ litlum Burdum ꝛ Stigum þa opt ſtor Vólld og Metord vegna Skynſemc ſiñar og ſkickanlegra Geita/ ꝛ ct· So veit og Andſkoten huöria Anda hañ ſkal j ſierhu örn ſtad ſenda/og huörnen hñ ſkal ſierhuörs ꝑreiſta/huört hañ ſkule ein ꝑallda Diöꝑla ſenda/edr. ſlæga ꝛ kloka/ Þuiad hañ er ꝑorſocktur aꝑ langre Reynſlu/ og heꝑur nu ſo leinge j Heimenum rijkt / og chriſtna Meñ oꝑſokt og plagad/ ad hañ veit vel/ huad vier erum/ og huad vier ꝑormeigum.

Ad auk þeſſa alls/þa epterꝑylger og þtta/ad a medan vier liꝑum hier a Jördūe/ þa erū vier mitt j Diöꝑul ſins Land eign/og hans Reiſaradæme/og vier liggium til Herbergis/a hans eigen Herragar de eda Hoꝑe/mitt j bland hans Þienara/ huöria hañ allſtadar heꝑur tilſett ꝛ ſkickad oſſ til Falls og Skada/ Hier heꝑur hañ eirn Flock Diöꝑla/þar annañ/ J eiñ

ſtad

stad sender hañ Hőfdingia Díőfla/ j ann-
an þañ sem þa er minne hættar / huőrier
aller eru Vollduger megtuger Herrar/ Og
vier aumer vesæler Menn hliotum so ad
vera og liggia j Vallde og Herberge vors
daudlegs Ovinar/ so sem j eirne Mordín
gia Grőf og Bæle / og verdum ad beriast
hőnum j mote/ vr hans eigen Inne og
Slote + Kastala / Vier sem ecke meigum
nie formeigum motstődu ad veita hinum
minsta Hőfdingia eda Maktar manne eß
hañ er reidur. Þo er þetta so/ Vier hliot
um ad hafa þa Díőrfung/ + hrosa þui/
ad vier hőfum ecke ad beriast vid nőckurn
Volldugan veralldlegan Kong/ hier a
Jőrdu/ Helldur vid þañ Heluijska Keisa-
ra Díőfulen/ Eins + være þad forlijted/
ad vier skylldum slæst og beriast vid jard-
neska Hőfdingia/ Huad so kiemur til/ ad
med þui vier erum Strijds meñ Guds/
þa hliotum vier ad hafa off j mote adra
meire + mektugre Herra/ enn þesser jard-
nesker Hőfdingiar eru/ og beriast so vid
þa/ ad vier faum slæged þa fra off/ og
hafft Sigur / ecke alleinasta a einum/ hell
dur a őllum hans Hőfdingium/ + Her o-
vijgum/ so þeir formeige ecke ad giőra
off Skada.

Þetta

Þetta ma þikia miög omögulegt ꝛ olijklegt/ꝛ athlatnrs vert/ alijka so sem eß tæke eg mier þyrer Hendur/ ꝛ raupade/ ad eg villde alleinasta einn slast vid þann tyrkneska Keisara/þa munde allur Heim urenn hlæa ad mier/so sem ödrum heimsk um Manne/einkum eß eg være ecke ödru vijs bwen til nie Bryniadur enn nu er eg. Samt ad einu/ Vier hliotum þetta ad voga/þ er so asett/ vier hliotum ad slast og beriast/so ad vier þaum Sigur/eß vier vil:um ecke missa þad eilijþa Lijþ. Enn þesse Bardage og Sigur skiedur myklu ödru vijs/enn þad geingur til j Veralldleg um Bardaga/ Þuiad hier hlyt eg so ad slast og beriast vid Dioþulen og allan Hei men sem mier er j mote/ad eg legge j Ved Lijþ og Hals(þad kallar Heimurenn ad þa Osigur/enn Sigur ecke)ꝛ læte allt þara/ huad eg a/og þorma/alleina til þess og vppa þad/so ad eg hallde Guds Orde/ og þyrer þad þae og ödlest eilijþan Sigur og Sæluhialp. Þannen er nu hia oss/ og aþ vorre Alþu til/ eingenn Mættur nie Styrkur/ ei Vopn nie Veria/ ecke nöckur Hers Magt nie Kraptur/og eckert annad enn Vesalldar Veykleikur/og misser allra Veralldlegra og sinndlegra Hluta/ Vtan

alleina

alleina Guds Ord/ þad er ſa andlege ei-
lijfe Kraptur Guds/og vor einka Brynia
og Harneſkia:

Sia þu/ Med þeſſum hætte helldur
S. Pall brañ vorum Riddaraſkap/ ⁊ o-
viñanlegre Makt vors Herra Jeſu Chri-
ſti/ad hañ fyrer Orded alleina viñur ſod-
dan Sigur/ecke a þeim Tyrkneſka Keiſ-
ara/eda nöckrum veralldlegum Herrum/
ſem fyrer hönum eru ecke nema Betlarar
huória hann gietur a einu Augabragde
nidur ſleiged/helldur a ödrum mektugra/
ſem nefneſt Keiſare ⁊ Höfdinge Veralldar
eñar/ j Loptenu/ huór ad ecke hefr vnder
ſier nema Konga ⁊ Höfdingia / Og mitt
a mille þſſara Ovina/þa ſaman ſafnar
Gud ſier eiñre Chriſtelegre Kirkiu/ og gr-
unduallar hana og vpbygger/ſo ſem añ-
ad Slot a ſterku Hellubiarge/Tradz j mo
te Dióflenum og Daudanum/ ſo ad Hel-
víta Portblid kuña hana ecke ad yfirbu-
ga. Enn ſlijkt ſkiedur ecke med ödru mo-
te/enn ſo: Vier bliotum ad ſlaſt og ber-
iaſt vm þad Heilaga Guds Ord/ læta
ecke taka þad fra oſſ/ Þuiad þar jñe hö-
fum vier Fyrerheit eilijfs Lijfs/Og höfd-
um ſo ſem Sigureñ vpfyriad / ef ad vier
blijfum faſtlega þar vid/ Þuiad fyrer þ

erum vier Christner ordner/ ꝛ Syndsemen Guds/ og eigum ecke ad slast og berjast vm Veralldarennar Gotz/helldr vm Him eriske og eilijst Lijf:

Þetta er nu þad/ hvar til vier eigū ad bwa oss/sem er/vier eigum ecke ad vera later birdulauser/omenskusamer/sofande/helldur sia gruggglega fra oss/ Þui ad vor Ovinur hañ helldur ecke kyrru fyrer/hann lætur oss ecke omakslausa nie j fride vera/sem vier daglega siaum ꝛ reynum/ so ad vier missum ecke Orded fyrer Gleymsku og vort athugaleysie/edur læt um hañ med sijnum Slægdum taka þad fra oss: Þuiad ef hñ viñur þad af oss/ þa hefur hañ allt saman fra oss/og lijka eirnen eilijft Lijf/Þuiad þar med giörer Dioffullen mestan Skada/þegar hñ m Slægd ꝛ Lygum sijnū gietur leidt Mañs sins Hiarta fra Guds Orde/Og þar m kiemur hñ flestum fra eilijfu Lyfe/Med Offoknum/Blods vthellingum ꝛ Mor de og Mañdrapum kañ hañ ecke so mijk en Skada ad giöra.

Nu þo ad Dioffullen hafe soddan Magt/og sie slijkur vollugur Herra/og hafe so marga slæga jlla Anda vnder sier hvar med hañ er alla tijma reidubwen oss

ad

ad yfer falla/ Þa höfum vier þo þar a
mote þeſſa Huggan/ad vor Drotteñ og
Herra/ hann er myklu Mektugre/ þar
med viſs og nogu vitur/ſa miög opt hef
ur Dioffulen ſleiged og ſigrad/og vel veit
huörnen hñ ſkal Dioffulen ſlꝏ ⁊ yfervīna/
med veyku Lide ſinna chriſtīna Manna/
So ad vier þurfum öngra Vopna vid/vt
an alleinaſta hans Orda/huör hañ legg-
ur oſſ j Muñ/og lætur ſijna Þienara og
Predikara kienna j öllum ættum/ Þetta
Orded þad geingur yfer alla Dioffulſins
Magt og Slægd/ ſo ad eitt Barn tiu
eda tolf ꝏra gamallt/þad kñ fyrer Ord
ed Dioffulen ad ſlꝏ og yfervīna/So ſiñ
Gud hefur fyrr meir audſynt med Dæm
um ſiña Piſlarvotta/a medal huörra ad
vered hafa vngar Meyar ⁊ klienar Jon-
frwr/ S. Agnes/ S. Agatha/ huörtar
miög hrauſtlega hafa vid Dioffulen og
hans Magt bariſt/og Sigureñ vñed/all
einaſta med þui ad þær hiclldu ſier faſt
vid Orded ⁊ lietu þar fyrer Lijfed. Þar
fyrer giefur Heilög Ritning Gude þeñan
Titel/eda Nafn/ad hñ kallaſt/Dominus
vir pugnator, Drotten/ſa Kꝏre og ſañe
Stryds Höfdinge/og þo ſtrijder hañ eck-
ie ſlæſt med Veralldlegum Vopnum og

Verium / helldur med ſijnum Anda / jafnſ framt og med Ordenū / Þetta er vort Traust / huar vppa vier treyſtum og forlaatum oſſ / Ellegar mættum vier fullſnart giefa oſſ fyrer Dióffulſins Vallde / og medkienna oſſ ad vera tynda og tapada.

Þeir ed j Myrkrum þſſarar Verallldar drottna.

Hier heyrer þu / huar þeir eru / huórnen þeir rijkia og regiera / og huar fyrer hañ nefner þa Herra eda Drottna Verall darenar / ſem er / Aþ þui ad þeir volldugsſlega rijkia og drottna yfer allre Veróllldunne / Þar fyrer þarftu ecke ad vera athugalaus eda obrædddur vm þig / ſo ſem Dióffullen med ſijnū Aarum være mióg fiær lægur / j Jndialande / Blalande / Helldur ſkalltu vita / ad hañ er ecke langt fra þier / ad vijſu / Daglega a huórin Augabragde er hañ hia þier / j kring vm þig / hætt og lagt / j þijnu Suefnhwſe / j kring vm þijna Sæng / yfer þijnu Borde / vte og jñe / a Trone og Torge / huar þu ert / huort þu vaker eda ſefur / ſtendur edr geingur / etc. Enn þeir rijkia og drottna (ſeiger hann) j Myrkrónum / ecke alleinaſta þar fyrer / ad Dióffullen rijker ſo j Mannaña Hiórtum /

pm/ad Mañ kañ ecke ad sia han/Heiwur
aþ þui/ ad huar hellst hañ rÿker/ þar er
ecke annad eñ Myrkur og Blindleike/ þar
er eingen sönn Kyñing Guds nie hans Or
ds / Þuiad huar hellst Guds Ord er ecke
hreint og omeingad/þar er ecke annad eñ
þorblindud + þorhert Hiörtu/sem aþ Gu-
de og Christo eckert riettelega vita/so sm
S. Pall talar j ödrũ stad/ 2. Corinth:
4. Cap. Þar hañ seiger/Sie nu vort E-
uangelium huled/ þa er þad huled þyrer
þeim sem þortapader verda/ j huörium
ad Gud þessarar Veralldar/ heþur þor-
blindad Hugskot Vantruadra/ so þr siae
ecke þad klara Lios Euangeliũ/ aþ Vpp-
birtingu Christi.

Med soddan Myrkrum heþur hann
þorblindad allan Heimen/og hañ helldur
sijnu Rÿke og Regimente so vid Magt/
ad eingeñ Kyñing aþ Gude eda hans vil-
ia kann ad vpplysa þeirra Hiörtu. Og
þyrer slÿkra Mañа Hiörtu talar og verk-
ar hañ/+ kiemur vpp med allskyns Villu
og Rietttarÿ/Tuidrægne/ Osamþycke/
Prætur j Truareñar Lærdome/ Heipt/
Hatur/Strijd + Styriölld Mañа a med
al/so ad hans Rÿke og Stiorn er ecke añ
ad/ eñ bæde Lygar og Mord: Aþ þessu
kiem-

emur þad til/ ad S. Pall og ſialþur Chriſtur/neþna Verólldena Myrkrañ rij ke/ og Börn Myrkrañ/ ꝛ allt þeirra At hæþe/ Verk og Valld eigna þeir Myrkrunum/ aþ þui ad Menn vilia ecke vita Guds Ord nie þad heyra/ og ecke ſia þr ſialþer nie ſkynia/ huórnen þeir eru vnder Stiorn og Vallde Dióþulſins. Þetta ma med riettu neþnaſt jnnre Myrkur j Hiartanu/ huórt ad er Truarlauſt/ Hyþyle og Bwſtadur Dióþulſins og hans Herberge/ þad eignaſt hñ ſo/ ad Meñ gieta ecke mz teked Guds Ord/ þo Madur ſiae þad og heyre/helldur þorſmæer hann þad og oþſæker/ ꝛ Dióþulleñ lætur j ſtaden Sañleik ans og Lioſins/ jnn koma ſijnar Lygar. Þañen helldur nu Dióþullen ꝛ heþur Heimen þangeñ j ſiñe Hlydne/ j mote Gude/ og hans Heilaga Orde.

Þuiad med þui Poſtulen kallar þa Herra og Hóþdingia Verelldareñar/ og ſeiger ad þeir drottne yþer heñe/ þa gieþur hañ þar med noglega ad ſkilia/ad þr haþe Mannañā Hiórtu ſier j vallde/ og ráde ꝛ drottne yþer þeim/ ſo þau hliota ad hyra tala og giöra þad eina ſem hañ vill. Og ecke er þar nóckr Madur ſa/ ad þui meige hroſa/ ad hañ ſie þrij ꝛ þrials

og

og ad hañ aþ ſijnu Skilnings lioſe kunni Gude ad-þiona og hans Vilia ad giöra/ Helldur ſtendur hier ſo ſkriþad / ad þ allt ſaman ſie ✝ Blijþe Myrkur/✝ gange þram̃ epter Diöþulſins Villd og Vilia/ho þar ſie j bland marger þiner / vijſer / vel lærd-er/ærleger og þromer Meñ. Þuiad ſodd an Meñ hlytur Diöþullen og ad haþa til ſijns Rijkis/ eñ ecke alleinaſta Heimſka/ Suarta / Jlla/aþſkaplega/bladna Synd um og Glæpum og Odygdum/ helldur og eirnen Froma/ þagra/ Vnga/ Ellegar kañ hans Rijke og Regiment a Jördinne ecke vid Magt ad blijþa/ Þar med heþur hañ og eirnen Lyſt a þui/ ſem er þagurt og agiætt a Jördunñe/og elſkar ad haþa þau Beſtu og væñſtu Herberge.

Þar þyrer/ho ad ſumer Meñ j Heim enum liþe agiætlega / haþe haleitan Skil ning / og margar godar Gaþur aþ Gude þeinged / og ſie ſkickanleger ad ſtyra og ſtiorna ödrum Möñum/og þeim ad kien na og vndervijſa / þa er þo mz þeim ecke añad enn Myrkur/og þeir eru j þeim ſö-mu Myrkrum Diöþlenum vndergieþner/ og þiona hönum/ Slijkt ſiaum vier og merkium a allre Veröllduñe/ huörſu Diöþ ullen heþur Herra og Höþdingia/ og þa

allr.

allra Vijsustu og Lærdustu sier j Vallde/ so þeir hliota ad trua/tala + giöra þad sem hann vill. Og þo ad Guds Ord sie kient og predikad so lioslega og klarlega sem þad ma nöckurn tijma skie/þa giera þeir ecke skiled þad/Og þo þeir vite þ/ og hliote ad þackarlausu ad jata og vid urkienna/ad þad sie Sannleikurenn/þa verda þeir þo ad þyrerlijta þad og ofsækia/og forsuara sijn Myrkur og Diofulsins Lygar/og pijna og plaga þa Christnu þar med/Vppa þad/ad þeir sie Dioflenum heyruger og hlydner/og giöre hans Vilia/ og sanne so þennan Texta a sialfum sier/ og adrar slijkar Ritningarennar Greiner: Texten.

Vid þa Illsku Andana vnder Himnenum.

Hier nefner hann Barned (sem Menn plaga ad segia) huad vorer Oviner heite/og huad þeir sie/ Þeir eru ecke (seiger hann) Holld og Blod/Helldur Andar/og soddan Andar/ad þeir drottna yfer Veröllduñe/og rijkia vpp yfer oss j Loptenu/ Og þeirra rietta Nafn er þetta/ad þr heita iller Andar/eda illsku Andar/ Þad er/ þeir eru ecke ad eins kloker slæger og þrettotter/langt fram yfer allra Manna

Skilning og Viſku/helldur eru þeir eitur leger/iller ꝛ hreckvijſer/Allar þrra Hugs aner/ þeirra Sinne/ og Aſtundan öll/ er ecke önnur/ Nott og Dag/ enn ad giöra ſkada/ med Morde og Lygum. Þuiad öll þeirra Lyſt og Glede er þad/ad koma jllu aþ ſtad/ vppvekia Oþrid/ſtoþna Os lucku/Ogiæþu/ ad taka þra oſſ Konu ꝛ Börn/Lijþ og Heilſu/ꝛ allt þad vier höþ um/ þylla Jördena og öll Lönd þordiars þa med Strijd og Styriölld/Enn ſu alls ra meſta hans Aſtundan og Rapp er þad ad giöra Sorg og Skada Gudhræddum og ſaklauſum chriſtum Mönnum.

Þar ad auk/þa eru þeir enn verre og ſkadſamare/ og giöra meſtan ſkada med þeirra Lygum og Suikum/ Þuiad Dioþ ullen lætur ſier ecke nægia þo hann giæte öllum Heimmenum kollkaſtad/og þo hann ſæe allt j Blode þliota/Helldur aſtundar hann ad hamla þui/ ad nockur Madur verde Saluholpen/eda haþe Guds Ord/ helldur ad hann giete komed Mönnum þra Guds Rijke/og j eilijþan Dauda/ Þegar hann heþur þad giört/þa hlær hann og er gladur. Snögt ad ſeigia/So er hann jll ur og hrechvijs/ad þad kann eingen Mann eſkia ad hyxa nie ſkilia/ Og omögulegt

er/

er/ ad nockur menskur Madur kunne aþ Natturu siñe ad vera so jllur ꝛ hreckvijs so sem hañ er: Puiad þo Madur sie næsta jllur/og verde reidur/og giöre þ vesta sem hañ kañ/þa heþner hañ sijn ꝛ vthell er sinne Reide og Grimd j einu/ og lætur sijdan aþ/ Eñ ad vera so jllur og hreckvijs/ad haþa Gaman Lyst og Glede þar aþ/eda þegar ad Möñum geingur jlla/ og þa þeir lijda Hungur og Posta/Neyd og Notgang/og Oþride ꝛ Blods vthell ingu verdur aþ stad komed/ einkum hia Saklausum og þm sem ecke haþa Mañe nöckud a mote giört/ Slijkt (seige eg) er eigenlega ein heluijsk oseiganleg Hreckuijsse/ Grimd og Æde þess leida Diöþuls/ Slijku megnar ecke nöckur mañleg Nattura/Puiad eingen Madur getur vered aþ sialþum sier til so hreckvijslega jllur og grimur/ ad hañ haþe Lyst og Glede þar aþ/ eþ hañ sæe ad ein saklaus Barnkind er þyrer hans Augum/an alls tilverknad ar myrdt og drepen/edur aller Meñ j eiñe Borg vnger ꝛ gamler/ yrde saklauser drepner/og j Bæle brender.

So er þad ecke mañleg Illska/ sem vorer Papistar og Tyrannar haþa a þessum Dögum (seiger Lutherus) þeir ed so grim-

grimlega og hatta Euangelium/og eru so grimmer vid oss + adra Kiettchrisna/sem þo alldrei hófðu giórt þeim nóckud illt/ Þeir lasta og nyda / Þeir plaga + pijna/ Myrda og steikia saklausa Mẽn/+ alldrei gieta þeir noglega vthellt og ausid þeirra Grimd og Hatre vid oss/og so hungrar þa og þyster epter saklausra Manna Blode/ad þeir kuña alldrei þar af sadd er ad verda. Af slijku ma audnelldlega sia/huórsu ad Diófullen̄ lijkamlega rijker og drottnar j þeim / han̄ rijdur þeim/ og rekur þa þangad sem han̄ vill. Eins eru og sumer Villuandar/huória Diófull en̄ lijkamlega eignast og hefur innteked/ þeir nijda/ lasta og lyta ónguan̄ Man̄ so sem oss Chrisna/ Allt þetta og þuilijkt er Verk og Auórtur þess helmijska Rijkis og Diófulsins/sem stiórtum vppæser med sinne Illsku j giegn Euangelio og Guds Orde/ Þuiad þad er hónum j mote/ad nóckur Man̄eskia a Jórdun̄e skule trua/ og verda Saluholpen/ Ja/ ad Gud og Christur lifer og ryker/ad Stiórnur/Sol og Tungl skijna. Og ef mætte han̄ rada þa kollkastade han̄ a einu Augabragde óll um Heimenum j eitt/Og alla sijna Magt hefur han̄ j frame til þess/ad nidur brio

ta Guds Rijke/ og spilla öllu þui sem Gud hefur skapad/ þo hañ vite ad hann hlytur sialfur þar fyrer ad fordæmast/ ꝛ fyrerfarast ad eilijfu:

Hier sier þu nu lioslega/ huar fyrer S: Pall hefur sagt/ad vier hefdum ecke vid Hollð og Blod ad beriast/ Þuiad ef vier hefdum alleinasta ad höndla vid mañlega Meñ/þo þeir være aller saman ecke nema Keisarar/ Kongar og Höfding ar/þa villdum vier þo(seiger Lutherus) snarlega fa þa med voru Euangelio sigrad og yfervuñed/og a einu are öllum Heimenum til riettrar Truar snued/Med þui þad er so lios ꝛ klar Sañleikur/ad þar verdur ecke j mote mællt/Og eingen Madur munde vera so illur og hreckvijs/ad hñ munde reisa sig openberum Sañleika j mote/ helldur yrde allur Heimurenn ad medkienna og seigia/Nu vel. Þetta er sa klare og riette Sannleikur/og eirn agiætur Lærdomur/ꝛ cet. Þetta siaum vier/ ad marger af vorum motstödu Mönnum/ hafa orded ad medkienna Sannleikann/ huör ad so er sterkur og kröptugur/ ad eingen Madur kann vel ad setia sig þar a mote/ og Mannsins Skilningur hlytur vndan ad lata/og giefa sig fangen fyrer

Sañ=

Sanleikanum: Enn þetta geingur ei so til / Þuiad Dióffullen sialffur hn̄ rýker hier og stiornar / hañ blindar ꝛ byrger Skilningen / so ad Menn skule huórke siæ nie medtaka Sanleikan / þo hönum sie troded j þa / og þo þeir sie med óllu yffertuñer. Helldur verda þeirra Hiórtu so beisk og blindud / so þau hata medkieñdan Sanleik / og setia sig vpp j mote hönum / Eins og þeir Sialffheilógu Gydingar / Skriptlærder og Pharisei giórdu / vijsvitande ꝛ viliande / þa þeir lóstudu og lyttu bæde Herrañ Christum ꝛ hans Dasemdar verk og Stormerke.

Til þessa Hlutar / þa kann Dióffullenn vel ad vpphuxa og dickta ymeslega og allra Handa Prette / eiturlegar Hindraner / klokleg Nlotmæle / og suiksamlegan Jnblastur j giegn Euangelio / so þad er omógulegt ffra ad skyra / so sem vier opt og osialldan hóffū (seiger Lutherus) sied og reynt lios Dæme a vorum Ovinum / So Meñ haffa mætt berlega sia og þreiffa a / ad Dióffullen hañ rýker og regerar / Annars kynne ecke nóckurs Mans Skynseme slýku ad orka. Þar ffyrer aminner og vidvarar nu S. Pall oss so vandlega / ꝛ vtmalar Ovineñ so ffyrer vorum

 Augū

Augum med þessũ hætte/ so ad vier skul-
um vita/ ad vier ecke hǿfũ ad beriast vid
mañlegan Skilning eda Styrk/ huórt ed
yfervinnast og sigrast mætte/ helldur vid
soddan Ovin/ sem bæde er jllur og hrecke-
vijs/ huór j sijnum minsta Fingre/ er klok-
are og slægare/ eñ allur Heimureñ er.

Framar seiger Postuleñ.

Hvar þesser Oviner bwa og byggia/
og hafe sitt Atsetur/ sem er/ Vnder Him-
nenum/ j Loptenu vpp yfer oss/ þar suek-
ma þeir og fliuga/ so sem Sky vpp yfer
oss/ og j kring vm oss a allar sijdur/ eins
og Myflugur med otelianlegum fiǿlda/
læta enour og siñum sia sig j marguijsleg-
um lijkamlegum Myndum (bæde j Lopt-
enu og a Jórduñe. Item/ Þeir eru giarn-
an j Skogum ✝ a Eydemórkum/ þar siñ
eru Vǿtn ✝ Ofærur/ þar þr meige Mañ-
nium Mein og Skada giǿra a Lijfe ✝ Sá-
lu/ Med soddan mote bwa þeir nu ✝ bygg-
gia j Loptenu yfer oss/ og j kring vm oss
alla so sem Heimuren er vijdur til/ sia og
horfa a oss/ og sitia vm oss/ huórnen þr
kuñe oss skada ad giǿra. Þuiad þeir eru
ecke enn nu keyrder ofan j Heluijte og Fyr-
erdæmningena/ so sem S. Petur seiger/
2. Pet: 3. Cap. Helldr alleina med Kied-

kum bundner/ſo þeir ſkulu þangad fara-
Þad er/So er þad alyktad/dæmt og vt
ſkurdad/og Domuren̄ er yfer þa geingen/
þetta eru þeirra Kiediur og Fiótrar hier
j Loptenu/og a Jörduñe/alijka ſem Myr-
kuaſtofa/þangad til þeim verdi a ſijd-
aſta Deige ſteypt j Vnderdiup Heluijtan̄a.
Þar fyrer æda þeir ſo/og eru olmer j gi-
egn oſſ/med þui þeir vita/ad þeir hliota
þeirra þenna Vnſtad ad yfergiefa handa
oſſ/þegar vier a ſijdaſta Deige verdū vr
þeſſu auma Jardneſka Lijfe/til eilijfrar
Dyrdar vpp hafder og tekner/⁊ fræmum ſo
ad vera j þeirra ſtad/a Himnum og j Lo-
ptenu/enn þeir munu þa verda vtrekner j
Afgrun̄ Heluijtis til eilijfra Kuala ⁊ Pij-
ſla. Þetta er Sóken og Efned/huar fyrer
þeir áſækia oſſ/ef þeir giæte komed oſſ
med ſier/fra Guds Anglire/og fyrer heir-
enne Dyrd Himerijkis:

Eñ allt þetta gilldur og ahrærer oſſ
vier ſem hölldum oſſ vid Chriſtum/ Vier
hliotum æ og alla tijma ad vera ſo ſem
ſtandande fyrer Dióffulſins Byſſum/Vop-
num ⁊ Verium/Skotum ⁊ Skeytum/ſin̄
jller Andar ſkiota ad oſſ/og a allar Sijd-
ur aſækia oſſ med allre Magt/med alls-
kyns Vielum ⁊ Brögdum/ſo þeir fæe oſſ

 fellt

þellt og ſigrad. Þuiad þiner adrer ſem ad eru ochriſtner/Guds Foracktarar/ Dioþ= ar og Skalkar/og aller Ogudleger/ þeir hafa ecke þórf a mórgum Dióflum þa ad aſækia/þuiad þeir eru Dióbulſins al= la reidu/ſo ad eirn Dioþull/han gietur j burt teked og regerad vel tiu Þuſund von dra Skalka: En j mote oſſ/vier ſem þó= þum afnetad/og erum teiknader med hei lagre Skirn/ ꝫ erum þyrer Euangelium vid han ſkilder/ og ſtóndum og ſtrijdum hónum j mote/þar ſetur han ecke eirn Di= óþul til/ helldur Þuſund j mote huórium einum Manne/ Og ſie þeir enu ſómu oþ= þæer eda veyker/ þa taka þeir til ſijn enn þleire og argare Anda/þar med taka þe= ir Lid ꝫ Styrk hia þeirra vndergiefnum/ ſem er / Hia þeirre jllre og Ogudlegre Verólldu/ſo ꝫ lijka hia voru Hollde.

Hier ma nu Madr ſia/ huórnen Gud audſyner ꝫ lætur ſia ſitt Almætte ꝫ Valld epter ſinne Skickan og daſamlegre Skip= an/ad hann vardveiter oſſ þyrer Dióþúl= ſins Grimd og Reide/ ſo han gietur ecke komed þui fram ſem han vill/ þar han er þo ſo ſterkur og mættugur/ad vier er= um j hia hónum ad reikna/ecke ódru vijs enn halfdaud Myfluga/hia oolmum Bir=
ne/eda

ne/eda greniand a Leone/ Þo lætur Gud hann ecke haþa þad Valld/ ad hann take þra oſſ Lijþed / eda adrar Guds Gaþur/ huórra hann munde ecke vnna oſſ ad nió= ta vm eitt Augnablik/ eþ ad Gud haml= ade hónum ecke: En optſiñis leyþer Gud hónum Skada ad gióra/ ódrum til ſkiel þingar/ ſo ſem þa eirn ꝛ añar Halsbrot nar/drucknar/heinger ſig/ ꝛct. Hañ giór er ecke alleinaſta Mónum ſkada/ helldur drepur hañ Fie og Peninga/og gióꝛer all añ þann ſkada ſem ſkiedur j Heimenum/ Hañ eitrar Lopted/hañ ſpiller Korne og Auóxtum Jardar/med allſkyns Ovedrat tu/ hañ vppvekur Storma og ſkadſóm Vedur a Sio ꝛ Lande/ hñ leggur a Meñ Sotter og allſkyns Plagur/Allt þetta ꝛ añad þuilijkt er Dióþulſins Verk og Gióꝛ ningur/ þo er þad huórge nærre ſo mijk= ed ſem hñ giarna villde/ Þuiad þegar hñ þær nu myrt og drepeð eirn/ þa dræpe hñ helldur tiu þuſund eþ hañ ætte þeſſ rad/ So ad Meñ meiga auglioſlega ſia ꝛ mer kia/huilijkt Valld og huad ſtoran Styrk og Matt Dióþullen heþur/ꝛ læra ad ott aſt Gud ꝛ bidia/ad hañ þyrer ſiñ Krapt/ ꝛ þionuſtu Heilagra Eingla vilie vernda oſſ og vardueita þyrer Dióþulſins Vallde

og Jllſku.

Slyku kiemur nu Dióꝼullen̄ aꝼ ſtad j veralldlegum hlutū/En̄ j þeirre Stiorn an ſem kallaſt ma hin̄ Andlega/þa er hū̄ myklu ſterkare/og giórer þar myklu meira ſkada/ ſem er/ Ad hann helldur allre Veróllduñe ꝼangeñe j Villu og Vantru/ ⁊ daglega kiemur hañ vpp med nyar Villur og ꝼalſkan Lærdom. Þo geymer Gud oſſ ⁊ vardueiter oſſ ꝼyrer ſiñ Anda ⁊ ſitt Ord/og ſetur oſſ j giegn ſo megtugum Ovin og Ryke og Magtaruellde Dióꝼuliſins/ſo ad þad hlytur ad nidr briotaſt.

Þar ꝼyrer jklæded ydur Guds Narneſkiu / ⁊ ct.

Hingad til heꝼur hañ vtmalad Dióꝼullen ꝼyrer oſſ med hans rietta Lit og Andkieñe/ecke ſo ſem Malarar mala hū̄ vt/ſuartan og aꝼſkaplegan/med elldlegū Augum/ſkórpum Klom/⁊ huóſſum Tōn um/ ⁊ ct. Helldur epter þui ſo ſem hañ ꝼer ad aſtrýda og aſækia chriſtna Menn Guds/ Sem er/ med ſijnum kloklegum Brógdum og Slægdum/og andlegre Jllſku og Hreckuyſe/ þar med kann hann ad ꝼegra og pryda ſig/ og lyka eirnen med ſialꝼs vors eigen Lærdome/læſt vera vor

kiær

Kiær Broder / edur Christur sialfur / ꝛ et-
Med þui þier nu vited slijkt / seiger
Postulen / ad þier eiged vid soddan grim-
legan Ovin ad höndla / og hliоted jafn-
lega so sem j standanda Strijde og Bar-
daga j mote hönum ad beriast / enn erud
þo storlega veyker / og kunned hönum af
ydar Mætte og Megne og Visku ecke j
mote ad standa / Þa siaed til / ad þier van
megnest ecke nie þreytest / og treysted ecke
þar vppa a / so sem hefdu þier Guds
Ord ꝛ Truna / ꝛ mætted vera olrædder
vm ydur / so ad hañ konne ecke ovarlega
vppa ydur / og slae ydur nidur og felle /
Helldur hyred vel og vandlega / vm þann
Voda sem er a Ferdum / og jklæded ydur
þeirre riettu Brynju og Harneskiu / ecke
þeirre sem er giörd af Grastræe / þad er /
su sem er epter ydar Skynseme og Skil-
ninge / huiad þegar þar ad kiemr ad þier
er eiged vid Diöfulen ad beriast edur slæst
og erud ecke ödru vijs bryniader / enn med
ydar Vijsdöme / Kröptum og Styrkleika /
þa fær hañ ydur jafnsnart vm koll blæs-
ed / eins og sterkur Vindur feyker einu La-
ufblade. Þar fyrer hliоte þier ödru vijs
ad vera bryniader / so hañ siae ecke mañ-
leg Vopn eda lijkamlegar Verier a ydur /
 helldur

helldur Guds Herskrwda/ huórn hañ hefur ecke sied fyrre/ huór ⁊ ecke er vor/ helldur Guds Styrkur og mættugur Kraftur/ so sem fyrr var vm talad.

Þuiad/ jeg hef sagt/ ad Postulen̄ hiñ med þessum Ordum vill giöra Mismun a mille Lijkamlegs og Andlegs Herskrwda eda Vopna. Lijkamlegan Herskrwda/ Vopn og Veriur ber Herrum og Höfdingium ad hafa j þeirra Vellde og Rijke/ hier a Jördunne/ og slæ þar med fra sier Illþyde og Ovine. Eñ slijkt kiemur ecke þar vid oss/ Þuiad vier þurfum ecke ad slæst nie beriast/ vm Gull nie Silfur/ ecke vm Lönd nie Rijke/ Slot eda Kastala/ ecke vm stundlegan Frid/ Lög nie Riettinde/ so huór hallde sijnu/ Þar eru adrer tilsetter þeir ed Lög ⁊ Riett eiga ad giöra/ og vita huad riett er/ Enn oss christnum og vorre Kallan er ödruvijs varid/ vier höfū/ adra Orrustu/ añad Strijd/ vier beriumst vm annad Lijf og Land/ og Rijke/ vm öñur Audæfe þau sem oendanlega vara/ Þar med þa höfum vier soddan Ovine vid ad beriast/ huória omögulegt er ad vier kuñum ad slæ fra oss med Jarne/ Stæle/ Suerdum eda Byssum/ Þar fyrer hliotum vier ad hafa adra Harneskiu/

neskiu / annan Herskrꝛda / eñ þeñañ Ver-
alldlega / sem er / Himneskan / af Gude
sialfum sendan og giefen: Texten:

Vppa þad / ad þier kunned j mote ad
standa / a þeim vonda Deige / og vera j
øllum Hlutum fullgiørder.

Vondan Dag kallar hñ þañ Tijma
sem nu er / a huórium vier sliotum vier
ad Beriast vid Dióffuleñ / huór ed alldrei
lætur oss Frid hafa / og alldrei linner ad
asækia oss og a oss ad strijda / so hñ nai
þeim eilijfa ✝ himneska Fiesiod fra oss /
Þuiad S. Pæll hañ meinar hier þ andl-
lega Rijkeo / og þa Rijkis stiorn / huór ed
afhrærer og gilldur þad okomna Lijfed /
huar vm þad rietta ✝ hellsta Hófudstrijd
er / sem nog er sagt / Eñ samt lijka vel / þa
stendur þesse Ofridur hier a Jórduñe. Þui
þar fyrer asæker Dlóffulleñ oss og so i
þessu Lijfe / med Plægum og Þijslum /
Morde og Meinsemdum / ✝ ct: Ad hañ
take fra oss Guds Ord / og ræne oss eilijf-
re Sæluhiálp. Þetta eru þeir riettu
Strijds dagar / Barættu Dagar / a huóriũ
vier hófum ecke annad ad giøra / enn ad
standa j æfenlegu Strijde / j giegn þessuñ
vorum daudlegum Ovin / og veria oss a
allar

llar sijdur/so ad alldrei liñer/Þuiad j øll
m siódum og ættum vor a medal/skick
r Dióþulleñ Villumenn og Anda/ sem
Guds Ord þorþalsa/Og mz sijnum Lyg
m leitar hañ ad koma oss þra Ordenu/
og strijder þar med a oss bæde hid jnnra
og ytra/þetta eru hñs skadsömu Vopn/
Eins astrijder hñ oss + opsæker hid ytra/
hier j Verólldune/med Oþride/Ellde +
Jarne/ Hier liggur nu Magt a/ad vier
stöndum stöduger/ og verium oss þyrer
þssu huörutveggiu:

Og til þessarar Varnar/+ Motstödu
eru vorar Verier og Vopn myklu sier
kare/eñ þad Dióþullen kunne oss ad yþer
viña/ Þuiad þau neþnast hier Guds Her-
skrwde/med huöriū hañ vill lata oss sla
Dióþulen/+ audsyna so sinn mykla Matt
og Krapt/med voru veyk u Hollde + Blo-
de/sem vier berum j þessu daudlega Lij-
þe/huört ad Dióþullen haþde ædur þyrer
Syndena/ alldeilis vnder sitt Vallð brot-
ed/yþervnned/+ sier vnder Fætur troded.
Þessu veyku Hollde og Blode Mannlegu
vill nu Gud gieþa sijn Herklæde + Vopn/
og þar med þessum Keisara og allrar
Veralldareñar Höþdingia/ær Stole hrin
da/og hans Rijkis stiorn vm koll steypa/
og

og læta oſſ vid magt halldaſt/ ꝛ oſſ nio ra læta/ þeſſ ſem hañ heꝑur oſſ gieꝑed/ ſem er hans Naꝑn/ Rijke/ Euangelium/ Skijrn og Sacramenta/ ꝛ ct. Alleinaſta villi hañ þetta/ Ad vier ſiaum oſſ vel vm kring/ ſtöndum ꝑaſt og ſtöduglega/ ꝛ verium oſſ og ſlæum ꝑra oſs med þeſſu/ ꝛ verum alldrei ſo ſtadder/ ad veir höꝑum ecke þennan Herſkrudan/ og lætum ecke nöckurn Tijma ꝑæra oſſ vr hönum/ Þad er/ leida oſſ ꝑra Euangelio/ Trunë ꝛ vor re Kallan/ ſo ad oſſ gange ecke eins ꝛ hin ſad til i Paradomenum/ þa vier höꝑdū alls eckert aꝑ þeſſum Guds Herſkruda ꝛ Vopnum/ þa ed Dioꝑulleñ haꝑde allt giörvallt vnder ſitt Valld teked/ med hræ delegum Skada Chriſtenna Maña Sal na/ og alijka eins ſem nu geingur til(ſei ger Lutherus) hia þeim Villuöndum/ og þeim ſem ſier vid þa hallda/ þeir ed Bæ de miſt haꝑa Guds Herſkruda/ Vopn ha ns og Veriur/ og i ſtaden iklædaſt Halm Brynium/ þeirra eigen Potta og Draum um/ og læta ſo huörn Lærdoms Vind ve ꝑa ſier og leida ſig/ vr annare Villunne i adra: Textinn.

So ſtanded nu gyrter vm ydar Len dar med Sannleikanum/ ꝛ ct.

Hier tekur nu S. Pall til ad telia vpp vor Herklæde/ og þær Veriur sem vier eigum ad hafa j þessu Striide/ ꝛ skyrer fra huórnenn vier eigum ad brynia oss þar med/ og vera vel bwner/ So ad vier sieum a allar Sijdur vel forvarader/ ad veria oss/ og standa j mote Dióflenum/ j huórn hellst mæta sem hann sæker a oss/ Og standa hier framtalen sex handa Herklæde ꝛ Veriur/ Enn allt er þetta taled epter vijsu S. Pals/ og ecke so epter almeñe legum Plagsid eda Malyſku:

Fyrst seiger hann/ ad Lendarnar skule vera vmgyrtar mz Sañleikanum / Pad er so skiliandа/ Vier eigum ad hafa/ eitt ærlegt og heidarlegt Framferde/ so ad þ sie eingen Hræsne/ ei Yfervarp/ nie Læte vor/ helldr Aluara / Þuiad Sañleika kall ar Heilög Ritning allt Riettferdugt heid ærlegt Athæfe j Ordum og Giördum / huórt ecke er falskt nie loged/ helldur er þad j Raun og Sañleika / so sem þad a ad vera / og þad seigest vera. Þar fyrer seiger Postulen so/ og þetta er Meining hans Orda/ Siaed fyrst til/ ad þier fyrer ydar sialfs eigen Persónu sieud riett Fromer christner/ elskande med aluóru Guds sanna Ord/ og hafande rietta sañа Tru/

Þui

Þuiad hvǫ̈r hañ vill vera j Christneñe
lætur þetta Eþne ecke ganga sier til Hia
ta / helldur skeyter ecke vm / þegar hann
er j Tölu annarra christeña Manna / vill
hafa Not og Gagn med ödrum / eñ Ber-
iast ecke mz þeim / sa same mun pullsnart
Diöflenum ad Hlutskipte verda / Þuiad
hañ er ecke vpp gyrtur / þad er / Belltad-
ur nie tilbwen / med Sañleikanum / ꝛ riett-
re Alvöru / so sem einum Strijds manne
hæfer ad vera.

Lendar ad gyrda / kallast j Ritning-
uñe so sem vort Mælltæke er / ad stytta sig
vpp / eda binda / so Nadz sie hæfur / skick-
anlegur og liettur a sier til ad hlaupa /
slast / edur añad þuilijkt ad giöra / so hañ
hindre ecke par þegar hañ skal slast / eda
briotast wr Ovina Höndum: J þessare
Meiningu talar Christur til sinna Lære-
sueina / Luc. 12. Cap. Læted ydar Len-
dar vera vmgyrtar / ꝛ hafed logande Lios
j ydar Höndum / þad er so ad skilia / Ver
ed alla tijma reidubwner / og vidurbwner
so sem Þienarar þeir ed bijda epter sijnu
Herra / og ganga skulu hönum j mote /
þegar hn̄ kiemz heim a Nottuñe. Jtm̄ /
4. Reg. 4. Cap. Seiger Spamadureñ
Eliseus til sijns Þienara / Vmgyrd þijnar
Lendar

Lendar/og tak þier Staf j Hönd/ þad er/ Stytt þig vpp/ vert til reidu. So er nu Meining þessara Orda/ Ad huör hañ er j nöckre Kallan/ og a eitt huad ad giöra og vtrietta/eda einhuör stadar ad vera þa skule hañ bwa sig þar til/so sem være hönum aluara a þui/ sem hann a ad giöra.

Þar fyrer skal og þetta eirnen vera j slijku Efne þad fyrsta og hellsta/ sem naudsynlegt er til þessarar Barattu/ ad vier sieum vppstytter og vel gyrter/ þad er ad skilia/ Vier skulum visselega vita þ ad hier er Bardage og Strijd a ferdum/ eñ eingeñ Kyrrseta/ og er hier þar fyrer naudsyn og liggur stor Magt a/ ad vier aluarlega tökum oss þar til/ og giörum þad riettelega. Hiner adrer / Muñckrister/ sem huörke med Aluöru nie j Sannleika huxa vm slijkt/ og ecke læta sier þ til Hiarta ganga/ þr ganga fram ohræddir/okuijdner/athugalauser/hafa gooda Daga/leita eigelegrar gagnsemdar/Heidurs og Virdinga/Magtar og Metorda/ Ellegar hitt/þeir ana fram sem skynlausar Skiepnur/ eins og þar være eingen Diöfull/eckert Heluijte/eins + þyrfte þr öngua Barattu ad hafa/þeir sömu giöra dauñ

ra oaudlegan skada j Christnene/ So sim Diöfullen lætur alla tijma slijka vera j Bland annarra riett christena / þeir ed hafa þad Nafn ad eins/ ad þeir sie christner/ eñ eru þad þo ecke af Hiarta ne al vóru/ Þesser giöra meira skada/ eñ hiner/ sem eru fyrer vtan christeliga Kirkiu/ So sem S. Pall alluijda klagar/ yfer soddan Falschristum/ og otruum Arfbidurum: Med þessu hætte striider Diöfullen a oss/ med voru sialfs eigen Hollde og Blode/ og leitar til/ so ad vier verdum later/ athugalauser/ tökum ecke aluarlega vara a þui sem vier eigum ad giöra/ so sem oss ber og haser. Þar fyrer liggur Magt a/ ad hver og einn stande hier a mote/ og vpp vekte sialfan sig/ ad hañ verde ecke omenskufullur og athugalaus/ og falle vm syder j Hræsne: Texten.

Og vered ikladder Bryniu Riettlætesins.

Huar hellst þad fyrra er sem nu er vm talad/ sem er riett christen Aluara/ fyrer vtan Hiegoma og Hræsne/ þar hlyt vr þetta annad epter ad fylgia/ og med ad vera/ ad Madur hafe Brioststcriu eda Bryniu Riettlætesins/ sem er ein good

Samuiſka / Ad Chriſten madur liþe ſo / ad hann gióre ónguum Mein / og eingenn haþe nóckud til hans ad klaga med riett=
tu / So ſem S: Pall allvijda hæler og hroſar þeſſu / og 2. Corinth. 1. Cap. ſeiger hañ / vor Hroſan er þeſſe / ſem er Vitnis Burdur vorrar Samuiſku / ad vier j Einþalldleik og Guds Skiærleik hóþū þraiñ geinged j Heimenum: Pañen hroſ= ar Moyſes ſier / og adrer þleire Spæmeñ erner / ad þeir haþe huórke Aſna nie nóck= ud añad haþt þyrer nóckrum Mañe / og ei helldur Mein eda Skada giórt / Slijkt meinlauſt Framþerde kallar Poſtulen Br= ynin Riettlæteſins / eitt meinlauſt Fram= þerde / j allre Hegdan + Vmgeingne / allra Manna a medal / Pegar Madur gióret ónguum Mañe Mein eda Skada / helld= ur koſtgiæþer ad vera huórium og einum til Gagns og gooda / epter Megne og Mættre / So ad ecke kuñe nóckur Madur / og ecke Dióþullen ſialþur / ad aklaga eda Brijxla oſſ ad vier hóþum ecke riettelega lijþad / Puiad huar helſt ad ſoddan Sam uiſka er ecke / + Madur liþer jdranarlauſt (ſo ſem nu giórer þleſtur þiólde Manna j þeſſum Heime) þar heþur Dióþullen vñ= ed Spiled / þar ſlær hann Mañeñ þyrer

Brioſted og Hiartad/ſkielþer hans Sam-
viſku/giörer hañ hrædda ✝ efaſaman:
Slijkt ma eina Mañeſkiu miög veykia/✝
er miög þungt ad beriaſt vnder eins bæde
vid ſitt Hiarta eda eigen Samviſku/ og
vid Dioþulen/ huör ed opt aſakar þ vel
er giört/ auk helldur Synder og jllar
Giörder.

Þar þyrer amiña Guds Poſtular þa Riettruudu allvijda/ ad þeir ſkule liþa ſo/ ad þeir þyrer Heimenum og huörium Mañe ſie oſtraþþanleger/ Þuiad þad hid ſama er gagnlegt/ og þienar þar til/ ad vort Hiarta er þeſſ örruggara/ohræddara/ og kann þui helldur ad vera ſtatt og ſtödugt j Trunne/ og vera viſſara vppa hana/ ſo ſem S. Petur ſeiger/ 2. Pet. 1. Cap. Kiærer Brædur/ legged Kapp a ydar Kallan og Vtualning viſſa ad giöra/ ✝ ct. Þuiad þar mz/ ad þu hid ytra þyrer Heimenum heþur gott og Gudlegt Framþerde/og mætt bioda Trads huör-ium Manne/ þar med (ſeige eg) verdur þu viſſ vppa þijna Tru/ſo ſem aþ riett-um Auöxtum eins goods Trics/og j þa mata þroaſt Truen ✝ vex/ſo ad hun verdur ſterk og ſtödug/ Þetta kuña þeir eck ad giöra/ſem liggia j Syndum og jllum

 Liþnad

Lifnade/ Huiad þetta hid sama þad vey ker Truna/hindrar hana og særer/ so ad Mansins Hiarta kann ecke ad hafa þad trunadar Traust/ad Gud sie hönum nad ugur og fyrergiefe Synderner/ med þui han̄ en̄ nu liggur og lifer j þeim. Þar fy rer seiger so S. Johan̄es/ 1. Pistle 4. Cap. Og amin̄er / ad Menn skule hafa Kiærleikan/þar hn̄ seiger/ J þui er Kiær leikuren fullkomlegur med oss/ad vier hö fum Traust a Deige Domsins/ sem hann villde seigia / Þad er eirn riettur fullkom legur Kiærleike/ sem þui kann ad hroosa fyrer Dioflenum og Heimenum/ og þad Traust / þa Samuiskan hefur fyrer Guds Dome/ad hn̄ hafe giört huörium Man̄e til gooda epter Efnum/en̄ önguum illt/ so þar vm meiga hönum aller Bera vitne og eingen Madur hefur ad klaga han̄ vm nöckurn Hlut/so ad hans Hiarta er fyrer Guds Dome obrætt/oskielft/og hans [RV Bilar ecke nie efast/vegna sijns ills Lifnadar og Framferdis. Texten.

Og vm Fæturnar Skofa(t)ader/ med Euangelio Fridarins/ vppa þad þier seud reidubuner / z c.

Þetta er su þridia Hlijfdarvörn/sim̄ huör

huor christen Madur a ad hafa / sem er / Ad hañ sie ecke alleinasta meinlaus ✝ Fro mur / giöre gott af sier / og hyre ecke þar vm huörnen Heimuren breyter / huörnen hann lifer / helldur hafe Frid vid huörn Mañ (so sem hañ og eirnen seiger / Rom. 12. Cap) Og Hialpe med Rad og Dad Euangelio fram ad fylgia / so ad vier fyr er þad sama sienum reidubuner ✝ vel skick anleger / til ad lifa riettferduglega / so ad vier mættum obindrader / komast burt wr þessare vondre Verölld / þo ad hun vpp veke og æse Illinde og Ofrid / Heipt og Hatur / Nagg og Deilur / ✝ þo ad vi er verdum af illum Mönnum vpp vakter og erter til Reide / Hefndar og Oþolenmæde / ✝ ct.

Suma / og Meining j stuttu Male er þetta / Ef þu villt vera christen / ✝ lifa riettelega j Heimenum / þa bw þu þig til Þolenmæde / Þuiad ef Madur tekur Euangelium aluarlega til sijn / ✝ sie hönum þad Hiartgroed / og hafe hañ Vilia ✝ Astundan þar a / ad lifa vel og riettferduglega / þa þarf hann ecke leinge ad bijda Kross og Motgangs / so sem Heilög Ritning allvijda vottar / Ad þo vier sienum huörium Manne til gooda / þa þurfum

vier ecke añars ad vænta/aþ þessum Hel me/eñ Oþacklætis/ + alls ills:

Sie nu so/ ad þu villt heþna þin + liþda önguañ Oriett/ þa verdur alldrei nöckur Fridur þar aþ/ þa hindrar þu og skadar sialþan þig/ so ad Guds Ord og Evangelium heþur ecke þramgang/ + Ber önguan Avöxt hia þier/ Þar þyrer bliot um vier so ad hegda oss/ og so haga vo ru Liþþe og Framþerde/ad vier liþdum þa Vondu/og höþum Polenmæde vid þa/m3 huörium/og hia huörium vier liþum/og Briotust so þram eins og j giegnum þañ Veg/sem þullur er med Þyrna og Þyrsla da adra þuilijka Oþæru. Þetta er nu j stuttu Mæle þad þrent sem ad heyrer til huörs eins christens Mans Striijde + Bar attu/og so mijked sem hans sialþs Personu ahrærer/so ad hann kuñe Bryntadur og vel þoruaradur ad vera/ og j þessu Striijde vel þram ad ganga/so hañ þalle ecke og þae Osigur. Nu þramueigis seig er Postulen þra / huör ad sie þau riettu Vopnen og þær Veriurnar/ huar med vier eigum ad veita motstödu Dioþlenum/ og slæ og jaga hañ þra oss: TextEñ

Eñ

Enn yfer aua Nute fram/ þa grijp-
ed Skiolld Truarennar/ med huørium
þier kuñed vt ad sløckua/ øll elldleg Ske-
yte/ þess Vreckuñsa/ z ct.

Huad hiugad til hefur vered tal
ad/ þad þienar hier til/ huórnen vier ku-
nnum ad vera ostraffanliger j voru Life
+ Framferde fyrer Mónnónum/ Sem er/
ad vier eigum ad vera so til Bwner + Bre-
yniader/ ad eingen Madur giete med riet-
tu straffad oss nie avijtad/ og teked vora
Hrosã fra oss/ + ct. Eñ þetta þrent sem
nu fylger epter/ þad heyrer hier til/ huór
nen vier eigum ad slast vid sialfan Dióf-
ulenn/ og huór Vopn/ huilijkar Veriur
vier skulum hafa/ ad sla hann fra oss/
þegar hann strijder a oss/ So ad vier j
Auglite Guds mættum stóduger standa j
giegn þeim ohreinum Aundum/ sem ad
oss skiota med elldlegum Aurum + Skot
um/ sem hier seiger/ og oss skielfa med
Guds Dome/ + klaga oss med hans stran
ga Riettlæte/ ad þad hialpe huórke nie
stode/ þo ad vier fyrer Heimenum hófum
Gudlegt Framferde haft / og breytt
vel + fridsamlega vid alla Meñ/ So ad
hañ umbreyter og snyr/ fyrer þier/ óllu

 þui

þui sem þu heþur vel giórt/ þig þar m
ad hræda/og þijna Samuisku ad plaga
og skielþa/ og giórer þier soddan Angist
+ Sorg/ad þu veist alldrei huar þu villt
haþa þig. Og allt þetta giórer hañ þar
þyrer og til þess/ ad hañ giete veykt þij
na Tru og komed þier til Auruilnunar/
so þig stodar huórke Brynia nie Briost
hlijþ/ ei Gyrding nie nóckurt Skoklæde.
So sem þeim er vel kunnugt/ sem slijkt
haþa reynt/ og orded haþa þyrer þeim
storu andlegu Aræsum + Freistingum Di
óþulsins / þo þeir sie mióg þaer. Hinn
annar Hopurenn + Selskapurenn veit þar
ecke par aþ/+ huvar þar önguan hlut vm.

Hier tekur nu þad til/ og hier kiemr
þad þrañ/ ad vier hliotum ad grijpa til
Vopna og veria oss/ Og þyrst yþer allt
annad þrañ/þa liggur a (seiger Postul
en) ad þu haþer eirn goodan sterkan Sk
iólld/+ þerer hann þyrer þig/þegar Dió
þullen vill sturla þijna Samuisku/og sk
iota j þitt Hiarta/þad er/ Þegar hann
þreistar þijn/ ad þu haþer ecke giórt so
sem þu ætt ad gióra/ þu haþer syndgat
og ecke liþad riettþerdugliga/siert ecke ve
rdugur Guds Nadar/ eda huóriar hellst
+ drar elldligar Pijlur hann skytur þier

j Briost

Brioſt/ þa liggur ei klage a/ ad þu ſetie-
r þennan Skiolld þar j mote. Eñ þeſſe
Skiölldur er TRVen(ſo ſem S. Paall þ
lioſlega vtſkyrer ſialßur)huör ed ſier baſt
lega helldur vid Guds Ord/og þad gryp
ur/og ſuarar ſo Dioßlenum/Heyrdu Sa-
than/ Þo jeg ſie Syndare/og þo eg haße
ecke lißad riettelega/og ecke giört ſo ſem
eg heß ætt ad giöra/ þa er ſa Heilagur ꝛ
Riettlætur og hreinn/ſem ßyrer mig er vt
gießen og daen/og mier er aß Födurnum
ſkeinktur/ſo hann ſkule vera minn/ med
öllum ſijnum Heilagleika og Riettlæte/ ꝛ
ct. þañ hlytur þu ad læta vera j Fride/
hann gietur þu ecke klagad/vid hañ hello
eg mier/huörnen ſem mitt Lijß og Fram-
ßerde er/ Eg villde giarnan lißa ſo ſem
eg ætte/ꝛ giöra ꝛ veita huörium Mañe/
huad eg er ſkylldugur/ og mier er mögu-
legt/Enn eß eg giet þad ecke giört(ſo ſim
mier er þad omögulegt ad giöra/ ßyrer
vtan Chriſtum)þar ßyrer þa hialpe mier
minn Herra Jeſus og ſtyrke mig/hañ kan
þu ecke ad aſaka nie klaga/ Þar vppa tre-
yſte eg/og þad Ber eg ßyrer mig / ſo ſem
eirn ö röggan oBilande Skiölld/ þetta er
mier viſſt ꝛ oßrigdanlegt/og hier j mote
ſkal ecke Magt Helvijtis Porta kunna ad

anda.

Þar fyrer seiger hañ/ad med slÿkum Skillde fæum vier vtslöckt öll elldleg Skeyte þess Hreckvÿsa/ Þetta talar S: Pæll/so sem sa slÿkt hefur sialfur reynt og forsokt/opt og osialldan/ Ja/sa siñ daglega hefur orded ad slæst og Beriast vid Diöfuleñ/og sialfur hefur reynt/ad j soddan Barættu og Strÿde er eingen sa Hlutur sem so kann ad duga og hialpa/ þegar Diöfullen freistar eins eda añars:

Eñ þad er ecke nog ꝫ fullnæger ecke/ þo þu siert a alla vegu vppgyrtur/haf-er Bryniu og Skoklæde/og siert alldrei so vel Bryniadur og Bwen til/ef þig van-tar þetta eina/med huöriu þu tekur vid eiturlegum Pÿlum Andskotans/ og ber þær af þier. Þuiad þær eru þeirrar Teg undar/ad þær ganga j giegnum alla Br yniu og Harneskiu/og allt huad vier höf um/ Ja/jafnvel j giegnum Hiartad/Hier skalltu merkia/ad hann nefner Diöfuleñ og hans Vopn sÿnu riettu Nafne/ ꝫ kall-ar hann hreckuÿsan/Skalk/Beyseuicht/ Þuiad hann er so jllur og eiturlegur/ ad þad verdur ecke sagt/ Hann kann so Beisk lega ꝫ Biturlega ad freista/og Samuisk-una ad lasta og plæga/ad þui truer ein-

eren

gen Madur/ Og hans Pÿlur og Skeyte kallast eiturleg eda gloande/ þuiad hann brenner og þreynger sier þar med j giegn‑ um/ og skytur so j Mannsins Hiarta/ ad allt vort Framferde/ Lifnadur og Sam‑ viska/ huörsu god sem hun er/ þad hlyt‑ ur allt ad bradna/ so sem Vax fyrer Ell‑ de/ þo þu hafer lifad sem best/ og þier hafe vered riett Aluara þar a/ Þo samt kann hann ad brenna þar Hol a/ og med sÿnum eiturlegum Innblæstre/ ad koma soddan Hugrenningum j Hiartad ad þu veist alldrei/ huad þu skallt giöra/ ꝛ tyn‑ er so þar med Ritningunne/ Skÿrnenne/ Sacramentenu/ og öllu saman wr Hiart‑ anu/ Auk þessa brwkar hañ ꝛ sÿnar Pÿl‑ ur og Skeyte fyrer þa Riettara og Villu‑ menn/ huöria hann vppvekur/ ꝛ fyrer hu‑ öria hann vill leida oss fra Christo/ vm‑ koll kasta Trunne/ og næ af oss þessum Truarennar Skillde/ huar med hann leid‑ er Menn j Villu ꝛ Vantru/ ꝛ skytur sodd‑ an Pÿlum j Mannanna Hiörtu/ ad þær verda ecke vtslöcktar.

Þui liggur stor Nagt a/ ad þu sert hier forsiall/ og taker þig vel tilvara, þegar Diöfullen med soddan örvum ꝛ Pÿlum skytur ad þÿnu Hiarta/ so ad hann take

rake þijna Tru/ og þitt Trunadartrausti
ßra þier/Og haßer þennann Skiölld all-
tijd til reidu/og setier hann ßyrer þig/sum
er Herran Jesum Christum j Trunne med
tekeñ/ og seiger so/ Þu Dioßull/lat min
Lißnad vera/so sem hañ er/Eñ med því
þu villt særa mitt Hiarta/og plæga mij-
na Samuijsku/ med þijnum Jñblæstre z
Freistingum/vm Guds Nad og Myskū/
og villt koma mier til Aurvinlanar/ þar
ßyrer set eg miñ Skiölld ßyrer mig/ sem
er mijn oßalluölle TRV z Von a Jesum
Christum/ huör ed sig heßur ßraiñ gießed
ßyrer mig/ z ct: Sia/Nær hellst þu giö
rer so/þa hliota allar hans gloande Pijl
ur/og eiturlegar Aurvar ad slokna vt z
verda ad öngvu/ huörsu skadsamlegar
sem þær eru/ so þær skulu þier önguai
skada gieta giört/ Þuiad þar stendur
Christur hia þier/tekur þig ad sier/ z seig
er/ Þu Dioßull/ eg heße ßyrer þeñan vt-
gießed mitt Lijß/ og skeinkt hönum mitt
Riettlæte/ gießed hönum mitt Holld og
Blod/ þar ßyrer læt hann vera kyrran:
kar hlytur Dioßullen vndan ad læta/og
þu mætt vel bioda hönum Tradz/ad hñ
giöre Gat a þeñan Skiölld eß hñ gietur/
eñ þañ mun þad ecke giört gieta/þuiad
hñ

hann hefur ædur brent sig a Christo/ so
ad hañ ma nu ecke nie megnar hid minsta
hónum j mote/ei helldur kañ hñ ad viña
a vid oss/vier sem erum Christi/og huór
ra Christur hañ er/fyrer Truna/og hefur
mist allt Valld/og alla Magt yfer oss.
Og þo hañ legge Aur a Streing/setie a
oss/ og skiote sijnum Pijlum ad oss/ þa
mun hañ ecke fa oss skadad/helldur hlio
ta þær fyrer hónum j Loptenu ad slokna
og verda ad ónguó.

Sia/ fyrer þessa Grein amiñum vi-
er alla tijma so vandlega/ad huór og eiñ
yfer allt fram lære vel þær Hófudgrein-
er christelegrar Truar vt af Christo/ og
hafe þær j Hiartanu vel geymdar + for-
varadar/ + þar fyrer eru þær jafnan kien
dar + predikadar: Ja/ þar liggur Mag
ten a/ ad Madur láte ecke taka þær fra
sier/Vppa þad/þegar Diófullen vill frei
ta vor/ og plaga vora Samuisku/ og
skiota ad voru Hiarta/þa eigum vier ad
Bera þeñan Skióllden fyrer oss/og setia
hñ Diófleniun fyrer Naser/ Þuiad ef hñ
hitter þig so/ad þu ert Hlijfarlaus/ og
hefur ecke þennan Hlijfdarskióllden fyrer
þier/þa særer hañ þig med sijnum Pijlū
og kueiker Elld j Hiarta þijnu/so þad er

vte

oll og endad med þig/ þegar hañ vill.
Þar þyrer er þetta Dióþulsins jdugleg Aa
stundan/og óll Brógd og allar hans Viel
ar/ huórnen hañ giete Truareñar Greiner
hier þra Augum teked/eda Veþeingiad/ ꝛ
villt þyrer þier/so ad þu mn Christs skul
er vid hañ Bertast og þreyta/ Huiad hañ
veit vel/ ad j mote þessum Truarennar
Skillde þormegnar hañ eckert/Hier þyrer
giórer ꝛ cirnen S. Petur óllum Móñum
Amiñing/og seiger/ 1. Pet. 5. Cap: Ve
red sparneyter og vakande/ huiad ydar
motstandare Dióþullen geingur vm kring
sem grenjande Leon/og leitar epter þeim
hañ meige suelgia / Huórium þier eiged j
mote ad standa/ stadþaster j Truñe/ ꝛ ct.
Sia/ þar vijsar S. Petur oss ad sama
Skillde Truareñar / sem nu er vm talad/
Huiad þyrer Dióþlenum meigum vier alld
rei vera ohrædder/ so hañ deyde oss ecke
og vppsuelge/eþ ad vier hóþum ecke alla
tijma Christum j Hiartanu/ og hólldum
oss þastlega vid hañ. Texten:

Og taked Hialm Hialprædesins / ꝛ ct.

Hialmur Hialprædesins er ecke añad enn Von og Epteruænting eins añars Lijþs/ sem er þar vppe a Himnum / vegna huórs

huörs Lÿfs vier krnum á Christum/ * lÿd um og þolum alla Hlute/ Aan þessarar Vonar er ecke mögulegt/ ad vier gietum liidid öll þau Högg * Slög/ sem oss verda af Dióflenum * illum Mönum veitt/ Bæde til Hófudsins/ so og Lÿfs * Lima. Huiad vier siaum og finnum/ og verdum vel varer vid/ alla þa Neyd og marguijslega Eymd og Sorg/ sem Dióffullen giörer oss hier i Heime/ huörnen hañ oaf látanlega pÿner oss og plagar/ og lætur oss allt verda til Meins og Motgangs/ þad hañ gietur/ so ad vier (seiger Luthius) hliotum ad bera Hatur og Reide all rar Veralldareñar/ og lÿda allt þad vesta huöriu Dióffullen kañ af stad ad koma. Skylldum vier nu lÿda þetta allt saman eda annad þuilÿkt/ vegna stundlegra forgeingelegra Hluta/ þa villdum vier mÿklu helldur vera dauder/ so sem og S. Pall seiger/ 1. Corinth. 15. Cap. Ef vier vonudum vppa Christum alleina i þessu Lÿfe/ þa værum vier aumaster allra Maña a Jördune/ * ct.

Þar fyrer hliotum vier ad hafa eina adra Huggun/ med þui ad vier verdum so særlega pÿnder og plagader/ Bæde af Heimenum og Dióflenum/ og freistader

Bæd-

bæde andlega + Lijkamlega / so sem væ-
re allt vort Lijf + Framferder / allar vor-
ar Giörder / og allt huad vier höfum lijd-
ed og þolad / til onýtis og einskis. Hier
j mote / skulum vier þetta hugleida / vilie
Veröllden ecke hafa oss nie lijda (seiger
Lutherus) + vier hliotum ad þiona henne
fyrer ecke par / og lijda Asokner / Aræser /
og leggia j Ved Blod og Sueita vorn /
þa ma hun læta þad vera / Vier höfum
þad ecke hennar vegna uppbyriad / Huör
hañ vill ecke vera med oss / verde hañ epter
er / Huör hñ vill ecke vera vor Vinur / sie
hann Ovinur / nage og bijte sialfan sig /
med siñe Grimd + Reide. Enn vort Tra-
ust vor Huggun er þesse / ad vier truum a
Jesum Christum / sa er Herra og Drott-
eñ yfer Heimenum / Diöflenum og öllum
Hlutum / vegna hans + fyrer hañ vonum
vier og væntum vissilega epter ödru Lij-
fe / so hañ mun leysa + frelsa oss fra þess-
are Oluckru / og oss under Fætur leggia
allt þad sem nu hier j Heime oss plægar
+ pijner. Þar fyrer er þetta hlijfdar Vopn
+ eirnen storlega naudsynlegt öllum chrisi
num Möñum / Aññars er ecke mögulegt /
ad vier kuñum leinge ad lijda slijkar Frei-
stingar og Aræser / Vier yrdum fullsnare

yferuñer og sigrader/med Suikum/Prett
um og Slægdum Diöfulsins/ sem hañ j
Heimuren hefur j frame vid oss oaflæt
anlega/ef ad vier hefdum ecke jafnfra
mt Trunne þessa ofalluallta Von eilijf
rar Sælu/epter allar Eymder og Ofso
ner þessa auma Lijfs.   Texten.

Og Suerd Andans/ sem er Guds
Ord.

Þetta er þad sijdasta/ og þad allra
sterkasta og agiætasta Vopn/ og su besta
Veria/huar med vier eigum/og vier kuñ
um ad slæ fra oss Diöfulen/og fa Sigur.
a hönum/Þuiad þad er ecke nog (so sem
adur er sagt) ad Madur sie forvarad
fyrer sijnum Ovin/ og kunne ad standast
hans Ahlaup/so hañ verde ecke fellour,
þegar Ovinureñ slæst vppa hann/ Huor
Styrkur ad heita ma hlijfdar STYRK.
ur/ Helldur liggur þar Magten a/ ad
Madur hafe Vopn og Veriur til þess
ad slæ fra sier sinn Ovin og fella hann.
Eins geingur þad hier til/ Þad er ecki
nog ad þu gieter vared þig fyrer Diöfli
num med Truñe og Voneñe/ so sem Hiy
Skillde og Hialme/ Helldur hlytur þu
eirnen ad bregda Suerdenu/og slæ hañ
særa/so ad hañ verde ad reña vndan

blija

flyta og hafa Sigur. Slijkt Suerd (sem nu sagt er) er Guds Ord / þad ecke er giört af Stale og Jarne / helldur er þad eitt andlegt Suerd / huar med þu skallt slá Diöfulen fra þier.

Þad skiedur þa hellst / þegar Guds Ord er a huörium Predikunar stol j öll Kirkium / kient hreint og klart og omeingad openberlega / Þar næst / þegar huör og eirn christenn Madur / hefur Guds Ord hia sialfum sier / edur med ödrum þad les og heyrer / syngur / talar vm þad og rædir / hefur þad med Höndum / og hugar vm þ jafnlega. Þuiad soddan Krapt hefur Guds Ord / ad huar hellst þad er med Höndum häft / og hreint og klart prediked / og huar Menn læra þad aluarlega og leggia þad vppa Hiartad / þar kann einginn Diöfull nie Andskote ad blijfa / Hann flytur ad flyia / Þuiad Guds Ord þad openberar hans Lygar / og lætur hans Skalkheit j liose / huar med hann suijker Menn og a Talar dregur / og kiemur þeim til ad hafa annadhuört falskan Atrunad, edur feller þa j Aurulnan + adrar Synder og Glæpe. Þad vijsar honum / og hyr er Sioner setur Herrann Jesum / hann han hefur Krossfest / a huörium hann hefur

meitt sig og breitt/og broted sijnar Tenn-
ur/sa ed hans Hőfud og Haus hefur sūd
ur mared/ Þar fyrer er hañ hræddur fyr
er hönum/fordar sier og flyr j burtu.

Auk þessa giörer Guds Ord hönum
storan Skada/ Þuiad þegar þad er kient
og predikad riettelega/ og hefur goodan
framgang/ þar misser Diöfullen fiölda
Sælna/ og verdur þar af skard j hans
Rijke/ Þar kunna og ecke vpp ad koma
Lygar og Villur edur nöckur rangsnuer
Lærdomur/ So ad ef oss være mögulegt
ad sia med Augönum/ huörnen þad gein
gur til/þa mundum vier sia margan Diö
fúl sleigen nidur ⁊ fallen/ þar Guds Ord
er med allre Aluöru elskad/jdkad og med
Hönd haft. Þuiad þo vier sieum af oss
sialfum til/ j Skilninge og öllum vorum
Kröptum miög veyker/j giegn þessum jll
um Aundum ad standa/þa erum vier þo
og verdum styrkuare enn aller Diöflar/ef
ad vier erum med soddan Verium ⁊ Vop-
num bryniader/og til brwner/so sem nu er
sagt/ sem þo ecke eru vor eigen Vopn/
helldur Guds Magt ⁊ Kraptur.

Enn Guds Ord nefner Postulen Sue
rd/þar fyrer/ad hañ vill þar med auglý
sa oss og syna/ huörnen vier bliotum ad

 hafa

ꝥara med ORDed/ eꝥ vier viliũm med
þui ſlaa Dioꝥulen ꝥra oſſ/ ſem er/ Vier
hliotum ad jdka þad og haꝥa þad ĩm
Hond/ heyra þad og læra/ ſyngia þad
og leſa / ecke leggia þad vnder Beck
ecke læta þad alleinaſta ſtanda ſkriꝥadi
Blodum og Bokum/ eins og þa Meñ
læta Sverd liggia kyrt j Slijdrum/ ꝛ rid
ga þar/ Þuiad eꝥ Meñ giora ſo/ þa heꝥ
ur Guds Ord ongvañ Krapt/ og kañ on
vañ ſkada ad giora Dioꝥlenum/ helldur
hlytur þu ad ryckia þui vr Slijdrunum
taka þad þier j Hond/ og ſlaa ꝥra þier med
þui/ alla tijma/ Þad er/ þu hlytur med
Predikan/ med Heyrn og Leſninge/ med
Munne og Hiarta/ ad jdka þad/ haꝥa þad
med Hond/ ſo þad ſie jaꝥnan orydgad,
ꝥagurt og vel beitt:

Þar ꝥyrer hliotum vier yꝥer alla hlu-
t: ꝥrañ ad ſia ſo til/ og aſtunda þad/ ad
vier hoꝥum Guds Ord/ hreint og klart
ꝥ ad vier lærum þad med allre Koſtgiæf
ne/ og Ahyggiu/ og jdkum þad/ og þar
med bidium Gud/ ad þad mætte ꝥyrer
ſaña Predikara/ og trua Lærꝥedur vid
Magt halldaſt. Þuiad hvar þeir ervercke
þar kiemur epter oꝥætanlegur daudlegur
Skade/ ſem er/ Þar bryſt Dioꝥullen jnn z-
glatur

hoþar Lygar koma vpp j staden Sannleikans (bo vnder Nafne og Yfervarpe Sanndleikans) og giörer allt fullt med Villu og Vantru og rangan Lærdom/ hvar med hñ vekur vpp Osamþycke j Christenne/ og fordiarfar hana/ So sem vier til þessa Dags (seiger Lutherus) höfum med fullre Reynslu lært ad vita/ ad þad hefur so til geinged j Pavadomenum/ Þa Diöfullen rijkte so/ ad þar var eckert Predikunarstoll sem hönum hamla kunne/ eda eitt Ord hönum j mote ad mæla. Heilaga Ritning höfdu Menn j Bokonum/ wr þeim var hun j öllum Kirkium sungen og lesen/ en þad skilde eingen Madur/ og eingen lagde þad pared a hiartad/ Og þannen var Ritningen og Guds Ord/ so sem þad Suerd sem j Slijdrum liggur og rydgar/ Þuiad eingen var sa sem þui rycke:

Nu vppa adra sijdu siaum vier ꝛ reynum/ ad sijdan Guds Ord er vpp komid þa er þad foraktad og fyrerlited/ Þui strafar Gud Lönd og Lyde/ fyrer soddan Oþacklæte/ og leyfer Diöflenum/ ad sa sijnu Illgrese þar j bland/ Hann vpp vekur nu hina og adra illa Anda/ þeir ed jafnsnart þikiast vera formenter ordner

og vpp fylla öll Lönd/med rang n falsk-
an Lærdom/Villu og Vantruna, suo ed
Guds Ord tyneſt aptur og fellur vnder
Beck/og Diöfullen regerar og rÿker bade
j Kirkium og Skolum/og öllum Predik-
unarſtolum. Fyrer ſoddan Voda/ Skada
og Haſka meigum vier vakta oſſ/og lata
oſſ ſlÿkt vera til Vidvörunnar/elſka Gu-
ds Ord/hafa þad j Heidre og Virdingu
og oaflatanlega jdka oſſ þar jnne, þad
fremſta oſſ er mögulegt/ med þui ad fyr
er þad alleina/ þa ſlaum vier Diöfulen
fra oſſ/og kuñum ad vakta oſſ fyrer hſ
Lygum og vondum Slægdum: þui þo
þo oſſ ſie Guds Ord vel kuñugt/ z vier
bikiunſt hafa þad vtlært (þar þad þo.
alldrei vtlært verdur) þa þurfum vier
þeſſ þo vid j þann mata og til þeſs ad
veria oſſ med þui/ z ſla Diöfulen fra oſs
med þui/j þeſſu þunga Strÿde/ſem vier
verdū vid Diöfulen ad eiga/ huört ſte-
ÿd ecke gillder þetta Lÿf/Gotz eda Gar.
da/helldur eilÿft Lÿf/eilÿfa Saluhialp
edur eilÿfan Dauda/ Tapan og miſser
Guds Nadar/og allra hans him-
neſkra Eigna z Audæfa.

FINIS.

